

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

ÖĞRETMENLİK MESLEK KAYGILARI: DOKÜMAN İNCELEMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YASİN KAYIŞOĞLU

GAZİANTEP
MART 2022

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**ÖĞRETMENLİK MESLEK KAYGILARI: DOKÜMAN
İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YASİN KAYIŞOĞLU

Tez Danışmanı: Doç. Dr. RECEP KAHRAMANOĞLU

GAZİANTEP

MART 2022

JÜRİ ONAYI**Öğrencinin Adı Soyadı:** Yasin KAYIŞOĞLU**Üniversite Adı:** Gaziantep Üniversitesi**Enstitü:** Eğitim Bilimleri Enstitüsü**Ana Bilim Dalı ve Program:** Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Programı**Tez Başlığı:** Öğretmenlik Meslek Kaygıları: Doküman İncelemesi**Tezin Savunma Tarihi:** 21.03.2022

Bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak gerekli şartları taşıdığını onaylarım.

Doç. Dr. Mehmet MURAT

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği bakımından Yüksek lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği bakımından Yüksek lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Unvanı Adı ve Soyadı

İmzası

Dr. Öğr. Üyesi Sezai DEMİR(Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BAŞARAN

Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Ahmet İhsan KAYA
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: Yasin KAYIŞOĞLU

Öğrenci Numarası: 182604111017

Tezin Savunma Tarihi: 21/03/2022

İTHAF

*Yaşamlarını evlatlarına adayan
kıymetli anne ve babama ...*

ÖZET

ÖĞRETMENLİK MESLEK KAYGILARI: DOKÜMAN İNCELEMESİ

KAYIŞOĞLU, Yasin

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

Mart 2022, 69 sayfa

Bu çalışmada 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yazılmış makale, yüksek lisans ve doktora tezinden oluşan 364 çalışma incelenmiştir. Bu dokümanlara ulaşmak için Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, Ulakbim, Dergipark gibi sitelerde alan yazın taraması yapılmıştır. Bu çalışmalar amaç, yapıldığı yer, yayın yılı, yapıldığı kademe, çalışma türü, çalışma yöntemi, çalışma deseni ve veri toplama araçları alt problemleriyle ele alınmıştır. Bu çalışmada güvenilir bilgi elde etmek amacıyla nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma modelinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılan çalışmalardan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. 364 çalışmaya ait veriler sistemli ve açık şekilde betimlenmiş, açıklanmış, yorumlanmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışmada veriler yansız olarak ele alınmıştır ve gerçeği yansıtmaktadır. Öğretmenlik mesleği, bir ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde nitelikli işgücünün yetişmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Gelecek nesillerin değer sahibi ve yetkin bireyler olabilmeleri için öğretmenlerde bulunması gereken bir takım yetkinlikler vardır. Öğretmenlerin yetkinlik alanlarına ilişkin kaygı duymaları, öğrencilerine karşı tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Mesleki kaygı, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik eğitim ve öğretim, mesleki yeterlilikler, öğrenci, veli ve meslektaşlarla ilişkiler, atanma ve iş bulabilme gibi konularda deneyimledikleri kaygıyı ifade etmektedir. Çalışmanın sonucunda öğretmenlik meslek kaygıları konusunda daha çok nicel çalışma yapıldığı, tarama deseni kullanıldığı, öğretmen adaylarına yapılmış ve makale olarak yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleği, mesleki kaygı, eğitim ve öğretim

ABSTRACT

PROFESSION CONCERNS OF TEACHING: DOCUMENT REVIEW

KAYIŞOĞLU Yasin

Master's Thesis

Educational Sciences Department

Department of Education Programs and Instruction

Supervisor: Asst. Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

March-2022, 69 pages

This study it is aimed to examine the studies on teaching profession concerns between 2000-2020. For this purpose, 364 studies of master's and doctoral theses written on teaching professional concerns between 2000-2020 were examined. To reach these documents, a literature search was conducted on sites such as the National Thesis Center, Google Scholar, Ulakbim, Dergipark. These studies were handled with sub-problems of purpose, place of publication, year of publication, level of study, type of study, study method, study design, and data collection tools. A qualitative research model was used to obtain reliable information in this study. The document analysis method from the qualitative research model was used. With this method, the data obtained from the studies on parent participation in education were analyzed with the descriptive analysis method. Data from 364 studies were systematically described, explained, interpreted, and reached some conclusions. In this study, the data were handled impartially and reflected the truth. The teaching profession is of great importance in developing and developing a country in terms of training qualified labor. For future generations to be valuable and competent individuals, teachers must-have several competencies. Teachers' anxiety about their areas of competence can negatively affect their attitudes and behaviors towards their students. Professional anxiety refers to the anxiety experienced by teachers and prospective teachers about the teaching profession, such as education and training, professional qualifications, relations with students, parents, and colleagues, appointment, and finding a job. As a result of the study, it was concluded that more quantitative studies were conducted on the teaching profession's concerns, scanning design was used, and it was written as an article for prospective teachers.

Keywords: Teaching profession, professional anxiety, education, and training

ÖNSÖZ

Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda 2000-2020 yılları arasında yapılmış araştırmaları konu alan bu çalışma doküman incelemesi yöntemiyle şekillenmiştir. Toplumun bütün fertlerini yetiştiren, eğitim öğretim hayatı boyunca birçok zorluğa göğüs gererek kendini milletimiz geleceği Türk gençliğine adanmış öğretmenlerimizin mesleki kaygıları fark edilerek bu konuya önem verilmesi ve çözüm üretilmesi temenni edilmektedir.

Bu çalışmanın başından sonuna kadar her aşamasında desteğini esirgemeyen, katkıları hiçbir nesne ile ölçülemeyen, yol gösteren, her daim yanımda olduğunu hissettiren, vazgeçmeme müsaade etmeyen çok kıymetli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU'na en içten duygularıyla teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği olan tüm öğretmenlerime teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimimde bana farklı bakış açıları kazandıran ve dahi hayatta kendimizi bulmamızda bir rehber olan çok değerli hocam Prof. Dr. Erdal BAY'a ve tüm yüksek lisans hocalarıma teşekkür ederim. Kıymetli vakitlerini ayırıp tez savunmamda bulunan hocalarıma teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında maddi manevi desteklerini esirgemeyen ve emek verip her daim arkamda duran annem Hatice KAYIŞOĞLU'na, babam Şaban KAYIŞOĞLU'na; Kardeşlerim Salih, Hafize ve Meliha'ya; minnet duygularıyla birlikte teşekkür ederim.

Hayatıma mucize gibi giren, varlığıyla her daim mutlu eden evlatlarımla annesi, can yoldaşım, biricik eşim Ceren KAYIŞOĞLU'na, tez yazım sürecinde yaptığı fedakârlıklar için hem de her zaman her konuda destek olup her daim yanımda durmaktan bir an bile vazgeçmediği için çok teşekkür ederim.

Mart, 2022
Yasin KAYIŞOĞLU

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAYI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
İTHAF	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
GRAFİKLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	ii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Araştırmanın Amacı	6
1.4. Araştırmanın Problem Cümlesi	6
1.4.1. Araştırmanın alt problemleri	6
1.5. Sayıtlar	7
1.6. Sınırlılıklar	7

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kaygı	8
2.1.1 Durumluk kaygı (State Anxiety)	10
2.1.2 Sürekli kaygı (Trait Anxiety)	10

2.1.3 Bilişsel kaygı.....	11
2.1.4 Bedensel (Somatik) kaygı	11
2.1.5 Kaygının ortaya çıkma nedenleri	11
2.1.6 Kaygının belirtileri	12
2.1.7 Kaygıyla başa çıkma yolları.....	13
2.2. Öğretmenlik Mesleği.....	16
2.2.1. Öğretmenlik meslek kaygıları	17
2.2.2. Fuller’e göre öğretmenlik meslek kaygıları	17
2.3. Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile İlgili Çalışmalar	19
2.3.1. Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yurtdışı çalışmalar.....	19
2.3.2. Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yurtiçi çalışmalar.....	20

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Veri Kaynakları	25
3.3. Veri Analizi.....	26
3.4. Geçerlik- Güvenirlik	26

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Amacına Yönelik Bulgular	29
4.2. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Yerlere Yönelik Bulgular.....	33
4.3. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yayın Yıllarına Yönelik Bulgular	35
4.4. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Kademelere Yönelik Bulgular	37
4.5. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Türlerine Yönelik Bulgular	38
4.6. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Yönelik Bulgular.....	39
4.7. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Desenlerine Yönelik Bulgular.....	40
4.8. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Veri Toplama Araçlarına Yönelik Bulgular	42

BÖLÜM V

TARTIŞMA	47
-----------------------	-----------

BÖLÜM VI

SONUÇLAR	51
6.1. Sonuçlar	51
6.2. Öneriler	52
KAYNAKÇA	53
ÖZGEÇMİŞ	57
VITAE	57

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1. Mesleki kaygıya yönelik içerik analizi sonuçları	23
Tablo 4.1. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların amaçlarına ait frekans ve yüzdeler	30
Tablo 4.2. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı yerlere ait frekans ve yüzdeler.....	34
Tablo 4.3. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı yıllara ait frekans ve yüzdeler	35
Tablo 4.4. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı kademelere ait frekans ve yüzdeler	37
Tablo 4.5. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı türlerine ait frekans ve yüzdeler	38
Tablo 4.6. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların araştırma yöntemlerine ait frekans ve yüzdeler	39
Tablo 4.7. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların desenlerine ait frekans ve yüzdeler.....	41
Tablo 4.8. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların veri toplama araçlarına ait frekans ve yüzdeler	42
Tablo 4.9. Öğretmenlik mesleği kaygısı konusunda yapılmış çalışmalarda kullanılan veri toplama aracı sayılarına ait frekans ve yüzdeler	45

GRAFİKLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 4.1. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yılları	36
Grafik 4.2. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı kademeler	37
Grafik 4.3. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı türler	39
Grafik 4.4. Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemleri.....	40
Grafik 4.5. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların desenleri	41
Grafik 4.6. Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Veri Toplama Araçları.....	43
Grafik 4.7. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların veri toplama araçları sayısı.....	45

KISALTMALAR

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

KKÖ: Konuşma Kaygı Ölçeği

GSE: Geometriye Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği

KPSS: Kamu Personeli Seçme sınavı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Dilimiz, dinimiz, kültürümüz, yaşam coğrafyalarımız, düşüncelerimiz, hedeflerimiz ve mesleklerimiz farklı da olsa yaşamakta olduğumuz ve yaşarken hissettiğimiz temel insani duygular, heyecanlar, hislerimiz hep aynıdır. Kaygı bu duygulardan yalnızca bir tanesidir. Kaygı kelime anlamı olarak (Türk Dil Kurumu, 2021); “Üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam(I), tasa” olarak tanımlanmıştır.

Diğer duygu ve heyecanlarımızda olduğu gibi kaygıyı da tanımlayabilmek zordur. Ancak, şüphesiz kaygının varlığından hepimiz hislerimiz vasıtasıyla eminizdir. “Kaygı, aşağıdaki heyecanlardan birini ya da çoğunu içerebilir: Üzüntü, sıkıntı, korku, başarısızlık duygusu, acizlik, sonucu bilememe ve yargılanmadır” (Özusta,1993; s.24).

İnsanı insan kılan, insan olarak doğması değildir sadece, insan olabilmenin en temelinde yatan hissettiği heyecan, kaygı, korku, sevinç, istek ve arzularıdır insanı insan kılan. “Kaygı, insanın en temel duygularından biri olup, bireyde doğuştan var olan duyguların tehlike anında ortaya çıkardığı tepkiler ve tedirginlik halidir” (Calvin, 1999; Horney, 2007; Spielberger ve Reheiser, 2009).

“Değişimin ve gelişmelerin hızlı olması, kişilerde tedirginlik ve yetersizlik hissiyatı oluşturabilmektedir. Bu durum kaygının giderek artmasına sebep olmaktadır. Kaygının sürekli artması ise, kişilerde gelecekle ilgili belirsizliğe ve kararsızlığa yol açmaktadır” (Çakmak ve Hevedanlı, 2005). Teknoloji ve değişim her gün yenilenerek hayatımızda hayati önem arz eden noktalarda karşımıza çıkmaktadır.

Bu gelişmeler her ne kadar insan hayatını kolaylaştırırsa da değişimin kendisini yakalayamadığımız anda kaygılarımız ortaya çıkmakta ve gün be gün artmaktadır.

İnsan zaman içerisinde, evreler halinde kendi gelişimini tamamlarken, en önemli dönüm noktalarından birisi de meslek seçimi ve aldığı yetkin eğitimidir. Birey meslek seçimi esnasında bilerek ya da bilmeyerek aslında yaşam biçimini de belirlemiş olur. Farklı değişkenlerin etkisi altında farklı meslek dallarında veya meslek eğitiminde belirsizlikler hayatlarımıza sirayet etmeye başladığında, “Kaygı farklı görünümelerde ortaya çıkabilir. Heyecan, fobi, stres reaksiyonları da kaygının farklı görünümüne örnek olabilirler” (Dağ, 1999; Atkinson, Smith ve Bem, 2006; Cüceloğlu, 2006;).

Bütün mesleklerin öğreticisi, çıkış kaynağı, kimi zaman hak ettiği değeri alamasa da saygınlık mertebesinde en üst nokta, mesleklerin şahı öğretmenliktir. Toplumsal yapının tüm sistemlerine birey yetiştiren ve eğitim örgütlerinin temel yapı taşı oluşturan en önemli faktör de hiç şüphesiz öğretmenlerdir. “Öğretmenlerin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirebilmesi, beklentilerini karşılayabilmeleri ve mesleğini icra edebilmeleri, onların mesleki kaygılardan arınmalarına bağlıdır” (Taşgın, 2006).

“Öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine olan inançlarının güçlendirilmesi ve çevresel koşullarının iyileştirilmesi elbette kaygılarının azalmasına fayda sağlar” (Ralph, 2004). Öğretmenlerine değer veren eğitim sistemleri, meslek içi eğitimler ile öğretmenlerin gelişiminde mesleki yeterliliklerini tamamlamalarında ve öğretmenlerin kaygılarını azaltmak için sürekli olarak yardımcı olmaya belirli programlar çerçevesinde devam etmektedirler.

“Öğretmen adaylarına okullarında özel alan bilgisi yanında meslek bilgisi dersleri de verilmektedir. Ancak bunun yanında, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının belirlenmesi ve çözüm yolları da önerilmesi gerekmektedir” (Dursun ve Karagün, 2012; Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmen adaylarına meslek okullarında teorik mesleki bilginin öğretilmesiyle birlikte kendi yeterliliklerine olan inançlarını tam olarak oturtmadan hemen ardına hizmet öncesi staj dönemlerinde geçirilen sürelerde yeterli derecede öğrenilen teorik mesleki bilgilerin de tecrübe edilemeyişi de eklenerek mesleğe yeni adım atan öğretmenleri yeni kaygıları ile baş başa bırakmaktadır. Gerek öğrenimleri gerekse de meslekte geçirilen süre zarfında farklı

değişkenler tarafından etkilenen, kaygıları çeşitlenen öğretmenlerin hem meslek eğitimi aldıkları dönem de hem de öğretmenlikleri döneminde sosyal, ekonomik ve psikolojik olarak desteklenmesi bu alanda daha fazla çalışmalar yapılarak öğretmenlerin meslek kaygılarının giderilmesi elzemdir. Çünkü nitelikli insan gücünü yetiştiren öğretmenler ne kadar kaygılarından arındırılabilirse, topluma kazandırılacak olan bütün bireylerde bir o kadar yetkin ve daha başarılı olacaktır. Kaliteli eğitim kaygılarından arındırılmış mesleğinde yetkin öğretmenler eliyle olacaktır.

1.1. Problem Durumu

Öğretmenlik Meslek kaygıları çeşitli değişkenlere göre farklılaşmakta, farklı zamanlarda farklı düzeylerde öğretmenleri ve öğretmen adaylarını etkileyebilmektedir. “Fuller’e (1969) göre, bu kaygıları ben-merkezli kaygılar, görev-merkezli kaygılar ve öğrenci-merkezli kaygılar olmak üzere üç grup altında toplamak mümkündür” (Fuller, 1969; Smith, 2000; Taşgın, 2006; Cabı ve Yalçınalp 2013).

Öğretmenlik Meslek kaygılarına yönelik farklı değişkenler açısından alanda çeşitli çalışmalar yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Uluslararası hakemli dergilerde çıkan bazı araştırmalar şunlardır: Dilmaç (2010), Sezgin ve Duran (2010), Dereli ve Acat (2011), Şahin (2011), Sevim (2012), Cabı ve Yalçınalp (2013), Özgür (2013), Akgün ve Özgür (2014), Özevin- Tokiran (2014), Yılmaz (2015), Doğan ve Üstün (2015), Öztürk (2016), Başpınar ve Peker (2016), Üredi ve Başduvar (2017), Zengin (2017), Gerçek (2018), Uluyol ve Şahin (2018) İhtiyaroğlu (2019), Özcan (2019), Turan ve Asal (2020). Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına yönelik yapılmış Yüksek Lisans Tez çalışmaları da bulunmaktadır: Başaran (2010), Hoşşirin-Elmas (2010), Güngör (2011), Yıldırım (2011), Uysal-Balaban (2012), Sofu (2012), Altundal (2013), Öztürk (2013), Türkdoğan (2014), Yılmaz (2014), Aydemir (2015) Başpınar (2015), Gümrükçü-Bilgici (2016), Demir (2016), Mutlu (2017), Gönüldaş (2017),Doğan (2018), Hüdavendigâr (2018), Birlik (2020), Barut (2020), bunlardan bazılarıdır. Ayrıca Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına yönelik alanda yapılmış Doktora Tezi çalışmaları da mevcuttur. Alanyazında, farklı evrenler kullanılarak, farklı değişkenler açısından, farklı yöntem ve desenler ile Öğretmenlik Meslek Kaygıları üzerine çalışmaların artarak devam

etmesi, daha önceki bulguların güçlenmesine ve yahut çürütülmesine katkı sağlamaktadır.

Bu açıklamalar ışığında, ülkemizin daha güzel yarınlara taşınmasında en etkin faktör olan öğretmenlik meslek kaygıları üzerine yapılmış çalışmalar, bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu çalışma; Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili yapılmış çalışmalar hakkında genel bir bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Eğitimin önemine dikkat çeken onlarca tanım kaleme alınmıştır. Bu tanımların içerisinde ise Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün kaleminden dökülen eğitim tanımı, eğitim meselesinin Türk milleti için ne denli önemli olduğunun en belirgin kanıtıdır. Atatürk'e göre; “en önemli, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Çünkü eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da bir milleti esarete ve sefaletle terk eder” (Aytaç, 1984, s.10).

Eğitim ve öğretimi sistematik olarak ele aldığımızda, öğretmen eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biridir, bu yüzden özellikle öğretmenin niteliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar içerisinde öğretmenlik meslek kaygısı alanında yapılmış çalışmalar öğretmenlik mesleğinin niteliğini arttırmada önemli bir yere sahiptir.

Öğretmenlik Meslek kaygılarının tespit edilmesi ve öğretmenlerin bu kaygılardan arındırılması çok önemli olup gelecek nesillerimizi emanet ettiğimiz Cumhuriyetimizin bütün umutları gençlerimizin nitelikli daha iyi bir eğitim alabilmeleri için çok önemlidir. Öğrenme eyleminin uygulayıcısı öğretmenlerin meslek hayatları içerisinde hissettikleri “kaygı, tükenmişlik, iş doyumsuzluğu ve öz-yeterlik sorununa sebep olmakta ve kişilerde psikolojik, fiziksel ve sosyal sorunlara neden olmakta, kişilerin performans ve davranışlarına yansımakta görev ve hizmetlerini tam olarak yapmalarına ve başarılı bireyler olmalarına engel olmakta depresyon, kaygı ve umutsuzluk düzeyini büyük oranda arttırmaktadır” (Tümkiye, Aybek ve Çelik, 2007). Bu sebeplerden dolayı ve nitelikli bir eğitim öğretim sistemi için öğretmenlik meslek kaygısı ile ilgili çalışmaların incelenmesi, öğretmenlerin

mesleki kaygılarının belirlenip bu kaygılardan arındırılması yolunda çözüm önerilerinin üretilmesi, eğitim ve öğretimde daha başarılı ve etkin öğrenim sürecini tetikleyecektir.

Öğretmenlik Meslek kaygıları nelerdir? Niçin öğretmen veya öğretmen adaylarımızı meslek kaygılarından arındırmalıyız? Sorularına cevap olarak öğretmenlik meslek kaygılarını etkileyen farklı değişkenler açısından farklı cevap ve açıklamalar yapılabilir. Ancak en temel hedef ise Bağımsız Cumhuriyetimizi, Milli eğitim sistemimiz içerisinde kaygılarından arındırılmış 100. yılına emin adımlar ile ilerleyen devletimizin geleceği gençlerimizin en iyi şekilde eğitim ve öğrenimlerini tamamlamaları, nitelikli birer birey olarak toplumda hak ettikleri yeri edinmeleri için kaygıları belirlenmiş ve çözüm yolları ışığında kaygılarından arındırılmış öğretmenler çok önemlidir. Çünkü "Öğretmenler! Yeni nesli, cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz. Ve yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin maharetiniz ve fedakârlığınız derecesiyle orantılı bulunacaktır. Cumhuriyet; fikren, ilmen, fennen, bedenlen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister! Yeni nesli, bu özellik ve kabiliyette yetiştirmek sizin elinizdedir... Sizin başarınız, Cumhuriyetin başarısı olacaktır" (Mustafa Kemal Atatürk).

Gelişmiş ülkelerin gelişmiş eğitim sistemlerinde kaygılarından arınmış Öğretmenlerin eğitimdeki rolü ve önemi çok iyi bir şekilde anlaşılmış ve bir milli mesele haline getirilmiştir. Öncelikle gelişmiş ülkelere bakıldığında nitelikli eleman sorunu bulunmamaktadır. "Türkiye'nin gelişmiş ülkeler arasında yer bulabilmesi için iyi yetiştirilmiş, nitelikli insan kaynağına sahip olması gerekmektedir. Hiç şüphesiz nitelikli insan kaynağına ulaşmak için ülkenin eğitim sistemi büyük önem taşımaktadır "(Erden, 1998, s.27; Bilgici ve Deniz, 2016) Ülkemizi gelişmiş medeniyetler seviyesine getirebilecek en önemli nokta, nitelikli eleman yetiştirmek, nitelikli eleman yetiştirmenin de en temel kuralı, mesleki kaygılarından arındırılmış nitelikli öğretmenler aracılığıyla iyi bir eğitim öğretim sistemidir.

Bu çalışmada 2000-2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili yapılmış çalışmalar ele alındığı için çok önemlidir. Bundan sonra öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yapılacak olan çalışmalara yol gösterici bir rehber olacağı aşîkârdır. Ayrıca bu çalışma Öğretmenlik Meslek kaygıları ile ilgili yapılmış her kademedeki çalışmaların bütün boyutlarını ele almıştır. Literatüre baktığımızda

yapılan çalışmalar genel itibariyle öğretmen veya öğretmen adaylarının mesleki kaygıları tek boyuttan ele alınmışken bu çalışmada bütün boyutları ile değerlendirildiği için bu çalışma çok önemlidir. Örneğin öğretmen veya öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının; Aile, ailede öğretmen olup olmamasına, anne baba eğitim düzeyine, ailenin ekonomik durumuna, üniversiteye yerleştirme puan türüne, öğretmenlik mesleğini tercih etme sebebine, öğretmenlik meslek branşına, yaşa, cinsiyete, öğretmenlik meslek okulunun bulunduğu şehire-bölgeye, pedagojik formasyon ve mesleki eğitime, Hizmet öncesi staj dönemine, KPSS atanmasına, öğrenci ilişkilerine, meslektaş ve akran ilişkilerine, veli ilişkilerine, meslekteki tecrübe edilen yıllara, medeni durumuna, sosyal görünüşüne, mesleki öz yeterlilik inancına, mesleki hazırbulunuşluk düzeyine ve görev alınan eğitim kademesi gibi bir ya da birkaç değişken açısından öğretmenlik meslek kaygısını değerlendirirken bu çalışma bütün değişkenleri genel perspektifte ortaya sunmuş yapılmış olan çalışmalara genel bir bakış açısı oluşturmuştur. Bu çalışma bu alanda yapılacak çalışmalara örnek teşkil edecektir. Ayrıca alanda değerlendirilmeye alınmamış değişkenleri de ortaya çıkaracağı için yeni yapılacak ya da yapılması planlanan çalışmalara da ışık tutacaktır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yazılmış olan Makale, Yüksek Lisans Tezi ve Doktora Tezlerinden oluşan 364 çalışma incelenmiştir.

1.4. Araştırmanın Problem Cümlesi

2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları hakkında yapılmış çalışmalar hakkında genel bir bakış açısı kazandırmaktır.

1.4.1. Araştırmanın alt problemleri

1. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların amacı nedir?

2. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların yapıldığı yer neresidir?

3. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların yayın yılı nedir?

4. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların yapıldığı kademe nedir?

5. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların türü nedir?

6. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların yöntemi nedir?

7. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların deseni nedir?

8. 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konularda yapılmış çalışmaların veri toplama aracı nedir?

1.5. Sayıtlar

- 2000 – 2020 yılları arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili konuda yazılmış makale, yüksek lisans tezi, doktora tezinden paylaşım izni olan çalışmaların tamamına ulaşıldığı varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

- Bu çalışmanın verileri 2000 – 2020 yılları arasındaki araştırmalarla sınırlıdır.
- Yapılmış Türkçe ve İngilizce çalışmalarla sınırlıdır.
- YÖK tez veri tabanında kısıtlanmamış çalışmalarla sınırlıdır.
- Literatür taraması Öğretmenlik Meslek Kaygısı, Mesleki Kaygı, Öğretmen Kaygısı, Öğretmen Adaylarında Mesleki Kaygı, Öğretmen, Kaygı, anahtar kelimeleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kaygı

“Kaygıyı psikolojik bir olgu olarak sistemli bir biçimde tanıtan ve kaygının anlaşılmasına yardımcı olan ilk adım psikoanalitik yaklaşımdır. Onun sayesinde kaygı kavramı psikiyatride kullanılmaya başlamıştır” (Öner 1977). “Freud, kaygıyı uyum yapma süreci olarak görmekte ve kaygıyı, nesnel tehlikelerden, dış uyarıcılardan kaynaklanırsa normal; baskı altına alınmış cinsellik ve saldırganlık dürtülerinin oluşturduğu iç tehlikelerden kaynaklanırsa nevrotik olarak ele almaktadır” (Korkut 1992).

Davranışçı yaklaşımların savunucuları kaygıyı tehdit edici bir uyarıcıya karşı kişinin gösterdiği sempatik sinir sisteminin tepki örüntüleri olarak görmektedir. Kaygının öğrenilmiş de olabileceği düşüncesi, davranışçı yaklaşımda uyarıcı-tepki bağı ile açıklanmaktadır. (Korkut 1992).

Varoluşçu ve insancıl yaklaşımda bütün insanların varoluş kaygısı yaşadıkları biçiminde bir sav vardır. Bu hissin kaynağının ölüm zamanının belirsizliği olduğu ifade edilmektedir. Varoluşla ilgili kaygı, bilinçliliğin bir sonucu olarak yaşanır. Bu yaklaşıma göre varoluşsal kaygı var olmaya yönelik dürüst tepki vermekten nevrotik kaygı var olmaya otantik olmayan tepki vermektir. (Korkut 1992).

Gestalt yaklaşımına göre kaygı, Perls (1969) tarafından, şimdi ile gelecek arasındaki boşluk olarak tanımlanan kaygının daima gelecekle ilgili olduğu, şimdi ile gelecek arasındaki boşluğu insanların planlar yaparak beklentiler geliştirerek doldurmaya çalıştıklarını, bugünü yaşamadıkları için kaygı yaşadıkları savunulmaktadır. (Korkut 1992).

Bazıları, kaygıyı, kişiliği meydana getiren en temel güç olarak göstermiş, bazıları ise ikincil olarak meydana gelen fakat kişiliğin gelişiminde, yapılmasında ve bu davranışın ortaya çıkmasında etkili olan bir etken olarak değerlendirmiştir (Köknel 1997).

Gündelik yaşamda görülen kaygı, 6 temel başlık altında toplanmaktadır

- 1) İnsanın çevresi, herhangi bir nesne ya da bir bireyi ya da herhangi bir engel ile karşılaştığında kaygı duyulur.
- 2) Bir takım nesnelerin meydana getirdiği korku nedeni ile kaygı duyulur.
- 3) Belirli bir nesne olmaksızın nesneyi tasarlayarak kaygı duymak.
- 4) Sürekli olarak zor şeyler düşünmek ve bu düşünceler neticesinde oluşan korkular kaygıya sebep olur.
- 5) Doğada meydana gelen afetler neticesinde kaygı duymak
- 6) Ruhsal bozukluklardır (Öztürk 2000).

Kaygı, kişinin iç durumuna bağlı olarak sürekli olduğu gibi geçici bir duruma bağlı bir nitelikte olabilmektedir. Bu sebeple kaygı sürekli kaygı ve durumsal kaygı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Köknel, 1987; Akt. Kayapınar, 2006).

Performansa olan yüksek etkileri nedeniyle kaygıyı durumluk ve sürekli kaygı olarak çeşitlendirmenin yanında, Jones ve Hardy bilişsel ve somatik (fizyolojik) olmak üzere kendi içerisinde iki farklı boyutunun daha olduğunu ifade etmişlerdir. (Jones, G., Swain, A., and Hardy, L., 1993; Akt. Cerit, Gümüşdağ, Evli, Şahin, Bastık 2013).

2.1.1 Durumluk kaygı (State Anxiety)

Spielberger (1966) kaygıyı durumluluk ve sürekli kaygı olmak üzere iki çeşitli olduğunu ilk ortaya atmıştır (Gümüş 2002). Spielberger (1966) Durumluk Kaygıyı (State Anxiety) bireylerin özel durumları tehdit edici olarak ifade etmesi sonucu meydana gelen duygusal tepkidir. Bu kaygının şiddeti ve süresi tehdidin algılanan miktarı ve bireyin tehlikeli durumu yorum etmesinin kalıcı olması ile ilgilidir (Özusta 1995).

Bu kaygı türü, tehlikeli olarak düşünülen olayların öncesinde ya da bu tehlikeli olaylar sırasında meydana gelen, genellikle mantıklı sebeplere bağlı ve sebebi diğer insanlar tarafından da anlaşılabilen kaygılardır (Öğüt 2000).

Herkes tehlikeli bir durum karşısında kaygı duyar. Diş hekiminden korkan birinin dişçi koltuğunda otururken duyduğu korku, uçak fobisi olan kişilerin uçağa binmeden ya da uçakta iken duyduğu korku, ameliyat olmaktan korkan birinin ameliyat olmadan önce kendisini huzursuz ve tedirgin hissetmesi kaygıya neden olabilmektedir. Tehlikeli olayların meydana getirdiği bu kaygı türü genellikle her kişinin yaşadığı geçici, duruma göre bir kaygıyı meydana getirir. Buna "Durumluk Kaygı" denir (Özgül 2003).

2.1.2 Sürekli kaygı (Trait Anxiety)

Spielberger (1966), iki faktörlü kaygı yaklaşımında Sürekli Kaygıyı (Trait Anxiety), kişinin kaygı yaşam şekline olan yatkınlığı olarak tanımlamaktadır. Buna göre bireyin içinde bulunduğu durumları sürekli olarak stresli olarak algılama ya da yorumlama eğilimi de denilebilir. Birey nesnel ölçütlere göre olumsuz olan durumları tehlikeli ve kişiliğine tehdit edici durumlar algılar. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan kişiler, diğer kaygı türü olan durumluk kaygı türünü de diğer bireylerden daha sık ve daha yoğun bir şekilde yaşarlar (Özusta 1995).

Bu kaygı türü, herhangi bir olay ya da duruma bağlı olmayan devamlı bir şekilde olan kaygı türüdür (Öğüt 2000).

2.1.3 Bilişsel kaygı

Bilişsel kaygı, kaygının zihinsel ile ilgili olan bölümüdür ve bireyin kendi olumsuz değerlendirmeleri ve gösterdiği başarıyla alakalı olarak olumsuz beklentileri tarafından meydana gelmektedir. Bu kay türü, bireyin içinde bulunduğu sıkıntılı durumlardan, kendisini rahatsız eden görsel simgelerden ve bunlarla alakalı olarak hoşnutsuzluk yaratan hislerden, bilinçli bir şekilde haberdarlığı ile karakterizedir (Konter 1996).

2.1.4 Bedensel (Somatik) kaygı

Bedensel kaygı, direk olarak istem dışı (otonom) uyarılma nedeni meydana gelen ve duyulan kaygı üzerinde etkisi olan fizyolojik parametreleri göstermektedir. Bu kaygı türü, kendini kalp atım ritminin yüksek olması, nefes alımının kesik ve kısa olması, ellerin sürekli olarak nemli olması, kasların gerilmesi gibi tepkisel reaksiyonlarla kendini göstermektedir (Gümüş 2002).

2.1.5 Kaygının ortaya çıkma nedenleri

“ Cüceloğlu (1991) bazı genellemelere giderek kaygı duygusunun ortaya çıkmasına yol açan nedenleri şu şekilde sıralar;

1. Desteğin Çekilmesi: Alışlagelmiş çevredeki desteğin ortadan kalktığı durumlarda insanlar kaygı duyar.
2. Olumsuz Bir Sonucu Beklemek: Olumsuz sonuçların ortaya çıkacağı durumlarda insan kaygı duyar.
3. İç Çelişki: Birey inandığı ve önem verdiğimiz bir inancı ile yaptığı davranış arasında bir çelişki ortaya çıktığı zaman kaygı türünden bir gerginlik duyar.
4. Belirsizlik: Gelecekte ne olacağını bilmemek insanlar için en belli başlı kaygı nedenlerinden biridir.

Çağlar (1981)'a göre kaygının kökeni çocukluk yıllarındaki alınan eğitim ile yakından ilgilidir. Kaygı, çocuğun eğitimi döneminde eğitim veren ebeveyn, bakıcı, vd. tarafından yanlış verilen eğitimden kaynaklanmaktadır. Bunları 4 maddede değerlendirir:

1. Çocuğa küçükten bu yana verilen eğitimde korkulu eğitim sisteminin uygulanması
2. Aşırı derecede koruma,
3. Çocuğa gelecekle ilgili olarak doğru olmayan uyarılar verilerek çocuğun endişeye düşmesi
4. Çocuğa korkunç yaşantılar yaşatma.

Sheehan (1999)'a göre kaygının nedenleri; genetik eğilim, çocukluk çağında yetiştirilme türü, kişinin yaşadığı iç çatışma, fiziksel etkenler, öğrenilmiş bir tepki, iç konuşmalar ve sosyal belirleyiciler, olarak sınıflandırmaktadır.

2.1.6 Kaygının belirtileri

Kaygı (Anksiyete) durumunda, kişi üzerinde fizyolojik, bilişsel, duygusal ve davranışsal sistem etkilenmekte ve bazı belirtiler ortaya çıkmaktadır (Beck ve Emery 1985). Bunlar;

“Bilişsel belirtiler: Zihin bulanık, sisli, şaşkın olabilir; nesneler belirsiz ve uzak, çevre değişik ve gerçekdışı görülebilir. Konsantrasyon güçlüğü, önemli şeyleri hatırlayamama, kafa karışıklığı, muhakeme yapmada güçlük, dikkat dağılımları, nesnelliğin kaybı görülebilir. Kontrolünü yitireceği, üstesinden gelemeyeceği, olumsuz değerlendirileceği düşünceleri, korkutucu görsel imajlar, fiziksel yaralanma, ölüm veya zihinsel bozukluk korkusu görülebilmektedir.

Duygusal belirtiler: Korku, sinir, gerginlik, ürkme, tahammülsüzlük, tedirginlik, şaşkınlık, endişe, dehşete düşme, diken üstünde olma gibi belirtiler görülebilmektedir.

Davranışsal belirtiler: Ketlenme, hareketsizlik, kaçma, kaçınma, konuşma bozukluğu, koordinasyon bozukluğu, durul bozukluğu, hızlı nefes alma görülebilmektedir.

Fizyolojik belirtiler: Çarpıntı, kan basıncında artma, nefes almada güçlük, göğüste sıkışma, halsizlik, titremeler, terleme, iştah kaybı, bulantı ve karın ağrısı, kaşınma gibi belirtiler görülebilmektedir “(Ülev 2014).

Genel olarak kaygının var olduğu bilinen bir kişide öznel ve nesnel birçok yakınma ve belirti bulunabilir. Bunlar önem sırasıyla ruhsal olandan bedensel olana doğru şöyledir: Endişe, gerginlik, güvensizlik, korku panik, şaşkınlık, tedirginlik, ağız kuruluğu, baş ağrısı, baş dönmesi, bulantı, çarpıntı, güçsüzlük, halsizlik, iştahsızlık, kan basıncı düşmesi ya da yükselmesi, kas gerginliği, mide-bağırsak yakınmaları, solunum sayısında artma, terleme, titreme, uykusuzluktur (Epistein, 1975/III:200; Schafer, 1987:47 : Akt; Kartopu 2013).

2.1.7 Kaygıyla başa çıkma yolları

Cüceloğlu (1996), kaygı ile başa çıkma yollarını bilinçsiz ya da bilinçli olmak üzere 2 şekilde olduğunu ifade etmektedir.

Bilinçsiz olanlar savunma mekanizmalarıdır. Savunma mekanizması kullanan birey bir teknik kullandığının farkında değildir. Bilinçli olan yöntemlerde ise öğrenme sonucu elde edilmiş olan davranışlar söz konusudur (Cüceloğlu 1996).

“Bilinçsiz başa çıkma yollarının (savunma mekanizmalarının) başlıca dört özelliği bulunur. Bunlar;

1.) Savunma mekanizması kullanılırken bilinçsiz bir davranış şekli ile kişi davranışının gerçek işlevinin farkında değildir.

2.) Savunma mekanizması kullanılırken gerçek biraz daha farklı algılanır. Bir dereceye kadar kaygıyı azaltan kişinin kendi kendini aldatması söz konusudur.

3.) Savunma mekanizmaları zor durumları kendimizi yıpratmadan atlatmamıza yardımcı olurlar.

4.) Savunma mekanizmalarının herkes tarafından kullanılması ve normal bir davranış biçimi olarak kabul edilmesi son özelliktir.

Savunma mekanizmalarının normal davranış biçimi sınırının dışına çıkması sürekli olarak kullanılmasıyla ilgilidir (Cüceloğlu 1996).”

“Cüceloğlu (1996)’ya göre temel savunma mekanizmalarının bazıları şunlardır:

- Mantığa bürüme: kişinin göstermiş olduğu davranışı mazeretler göstererek daha az yanlış ya da daha az tuhaf göstermesidir

- Karşıt tepki geliştirme (reaction formation): ortamın uygun olmadığı durumlarda gerçek duygularını değil de gerçek duygularına tam zıt olan fakat ortamda kabul gören duyguların gösterilmesi durumudur
- Bastırma (repression): potansiyel olarak bazı düşünceler kişide kaygıya neden olabilen düşüncelerdir. Kötü bir durum karşısında durumun kötü olmadığı gibi bir davranış şekli gösterilmesi bir bastırma örneği olarak sayılabilir. Kaygıya neden olan düşünce bilinçaltına gönderilir.
- Yansıtma (projection): Kişinin kendine bulunan kusurları başkalarında görme davranışıdır. Böylece kendi kusurlarını zorunlu ya da gerekliymiş gibi gösterir ve olumsuz özellikleri açısından kendini başkalarından farklı görmez.
- Özdeşleşme (identification): birey kendisinde bulunan kişilik özelliklerini kendi özellikleri olarak görmediği durumda ortaya çıkar. Bireyin kendi kişilik özelliklerinden çıkarak istediği özelliklere sahip başka birinin özelliklerine sahip biri gibi kendisini gösterip o şekilde davranması neticesinde ortaya çıkar.
- Yer Değiştirme (displacement): kaygıyı meydana getiren mesele, kişinin denetimi altında olmayan bir vaka veya kişinin gücünün yetmediği bir kişi ise duyulan kaygı veya kızgınlığı başka birine yönettiği durumdur. Bu durumda kişi gücünün yetmediği bireyle mücadele içine girmenin oluşturduğu kaygı durumundan uzaklaşmış olur.
- Yüceltme (sublimation): Toplumun kabul etmediği saldırgan ve cinsel eğilimler yüceltme mekanizması ile toplum tarafından kabul edilecek alanlarda ifadelerini bulacak şekilde biçim değiştirirler. Genellikle bu iş seçiminde kendini gösterir.
- Soyut kavramlara bürüme (intellectualization): Kaygı yaratan duygusal (affective) bir durumu soyut kavramların ışığında görerek gerçekle ilişkinin kesilmesi eğilimi soyut kavramlara bürümedir. Yakını ölen bir kişinin ölümü olabildiğince soyutlaştırıp acısını bastırmaya çalışması buna bir örnektir.
- Hayal dünyasına kaçma (fantasy escape): Kaygıyı meydana getiren bir durum karşısında hayal dünyasına giderek daha bireyin kendini iyi bir

durumda olduğunu düşünmesi neticesinde içinde olduğu kaygı durumundan kendisini kurtarması durumudur.

- Telafi (compensation): Bireyin kendisi zayıf olarak hissettiği bir durumdaki zayıflıklarını güçlü olarak hissettiği bir alanda gösterdiği başarıyla kapatmaya çalışmasıdır.
- İnkâr (denial): Bireyin göstermiş olduğu yanlış bir davranışı kendisinde meydana getireceği kaygıdan uzaklaşmak amacıyla göstermiş olduğu davranışı kabul etmeyerek bu davranışı inkâr etmesidir “(Çakır 2010).

Bilinçli başa çıkma yolları: Cüceloğlu (2006), Bilinçli başa çıkma tekniklerini üç ana başlık altında toplamaktadır; ‘Otohipnoz Tekniği’, ‘Dereceli Gevşeme Tekniği’, ‘Kaynağı Bulma Tekniği’.

- Bilinçli Başa Çıkma Yollarından Otohipnoz Tekniği: Holland ve Tarlow (1980) kaygı ve gerginlik azaltılmasında etkin bir biçimde kullanılabileceğini savunmuşlardır. Holland ve Tarlow bir insanın kendi kendini hipnotizma edebileceğini ve böylece istenmeyen düşünce ve duyguları atıp, daha istenilen bir düşünüş ve duyuş biçimine girerek, kaygı ve gerginliğini atabileceğini ileri sürmüşlerdir.
- Bilinçli Başa Çıkma Yollarından Dereceli Gevşeme Tekniği: Baltaşlar bedendeki kasları adım adım gevşetme yollarını şu başlıklar altında alırlar; Progresif gevşeme, Progresif gevşeme eğitimi, progresif gevşeme egzersizi (Baltaş ve Baltaş 1986). Kişi Baltaşın belitmiş olduğu ve Cüceloğlu (2006) da belirtilen egzersizleri her gün iş dönüşü uyguladığında zaman içerisinde kaygısının azaldığını ve derin dinlenmeyi öğrenebileceği öngörülmektedir.
- Bilinçli Başa Çıkma Yollarından Kaynağı Bulma Tekniği: Kaygıya yol açan nedenler ya bireyin içinde bulunduğu ortamda ya da bireyin benlik kavramıyla ilgili olarak onun yetersizlik duygusunda yatar. Kaygıya yol açan nedenleri bulup çıkarıp anlayarak kaygıyı azaltabiliriz (Cüceloğlu 2006).

2.2. Öğretmenlik Mesleği

İnsan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikleri açısından bilgiye, öğrenmeye ve gelişmeye gereksinim duyan bir varlıktır (Karataş 2020). Bilgi açlığını öğrenme eylemiyle gideren insanoğlu, gereksinimini tamamlamış olduğu bilgi ile anlamlanmaya ve aydınlanmaya başladıktan sonra edinmiş olduğu bilgi ve bu bilgilerin değeri kadar içinde bulunduğu mevcut sosyal hayatta, parçası olduğu toplumda değer bulur. Bu doğrultuda insanı bilgi ile donatan, aydınlatan, yol gösteren, insanı sosyal açıdan tamamlayan öğretmenlik mesleği, her dönemde ve hemen hemen bütün toplumlarda en kutsal mesleklerden biri olarak kabul görmüştür.

Sadece yerel kültürel mirası değil tüm insanlık mirasının iletilmesinde ve kişilerin sahip olduğu potansiyellerin gerçekleştirilmesinde aracı bir rol üstlenen ve bu durumlarla ilgili olarak çaba gösteren öğretmenlerin yapmış oldukları meslek, geçmişten günümüze kadar diğer meslek gruplarında farklı bir özel bir konuma sahiptir (Güven, 2010).

Öğretmen önce öğrenen sonra öğretendir. Toplumun bütün mesleklerini yetiştiren, öğreten meslektir öğretmenlik. Kişilerin yaşamı üzerinde dönüştürücü özelliğe sahip olan öğretmenlerin yapmış oldukları mesleğin; akademik, uzmanlık gerektiren ve bilimsel açıdan boyutlara sahip profesyonel bir meslek olarak kabul edilmektedir (Özmen, 2014).

Sorumluluk düzeyi en üst seviyede olan bir öğretmende bulunması gereken yeterlilikler;

- Kendisini eğitim alanında sürekli olarak geliştirme,
- Belirli konularda uzmanlaşma,
- Zaman ve ortam planlaması yapabilme,
- Bilgi veren kaynaklardan istifade etme,
- Alanla ilgili bilgiler üretme,
- Program geliştirme,
- Öğrenme süreçlerini yapılandırma,
- Eğitim ortamlarını kullanma,
- Öğrenme etkinliklerini yürütme,
- Öğreteceği konuyu, öğretim alanını, branşı bir öğretim disiplini ve öğretim teknolojisi olarak bilme ve uygulama,

- Danışmanlık ve rehberlik yapma,
- Ekiple çalışma, olarak sınıflandırılmıştır (Bakırcıoğlu, 2016)

Toplumun bütün mesleklerini yetiştirmek ve toplumu dizayn etmek gibi ağır sorumluluğu bulunan öğretmenlik mesleğinin de diğer meslekler de olduğu gibi kendi heyecanları, hüznleri, yorgunluğu, üzüntüleri, endişeleri, korkusu ve kaygıları bulunmaktadır.

2.2.1. Öğretmenlik meslek kaygıları

Öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin mesleki kaygıları, sorunları ve bu sorunlarla başa çıkma yolları birçok araştırmaya konu olmuştur. 1932'de Margaret Phillips, British Journal of Educational Psychology'de "Bir Öğretmenin Yaşamının İlk Yıllarında Uyumla İlgili Bazı Sorunlar" hakkında rapor yazmıştır. Bu zamandan sonra birçok araştırmacı "Öğretmen Kaygıları"na odaklanan araştırmada bulunmuş, mesleki kaygıları analiz etmeye çalışmıştır.

Ulusal ve uluslararası literatüre bakıldığında, bir çok araştırma öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını ortaya koymaya çalışmıştır. (Fuller 1969; Reeves ve Kazelskis 1985; Weinstein 1989, 1990; O'Connor ve Taylor 1992; Guillaume ve Rudney 1993; O'Connell 1994; Pigge ve Marso 1997; Chan ve Leung 1998; Ghaith ve Shaaban 1999; Swennen, Jo'rg ve Korthagen 2004). Bu çalışmalar içerisinde uluslararası literatürde en dikkat çekici olan ve ulusal literatürde yapılmış olan bütün araştırmalarda atıfda bulunulan ve öğretmenlik meslek kaygılarını kuramsallaştıran, Frances Fuller tarafından, 1960'ların ortalarında ve sonlarında, öğretmenlerin "endişeleri" üzerine bir dizi derinlemesine yapmış olduğu araştırmalardır.

2.2.2. Fuller'e göre öğretmenlik meslek kaygıları

Frances Fuller, 1960'ların ortalarında ve sonlarında, öğretmenlerin "endişeleri" üzerine bir dizi derinlemesine araştırma yapmıştır. Bir psikolog olan Fuller, çalışmalarına pedagojik açıdan değil klinik açıdan yaklaşmıştır (Hall, Gene E.; And Others - 1977). Fuller (1969), bir dizi grupta psikolojik danışma seansına ve öğretmen adaylarının uzun süreli derinlemesine mülakatlarına dayanarak, öğretmenlerin kaygılarının gelişmiş bir şekilde kavramsallaştırılmasını önermiştir.

Literatür, Fuller'in klinik değerlendirmeleri ile birleştirildiğinde, hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmenlerin çeşitli türdeki sorunları karakterize edilmiş, öğretmenlerin sorunları ve kaygıları gibi çeşitli başlıklar altında bağımsız bir dizi çalışma yapılmasını sağlamıştır. Fuller'in çalışmaları ışığında, endişelerin doğal bir sırayla ortaya çıktığı ve sadece belirli bir öğretmen eğitimi programının kalitesinin doğrudan bir sonucu olmadığını ortaya koymuştur (Hall, Gene E.; And Others - 1977).

Fuller (1969), üç endişe aşaması önermiştir: öğretim öncesi aşama, erken öğretim aşaması ve geç öğretim aşaması (Hall, Gene E.; And Others - 1977); Bu aşamaları Taşğın (2006), Fuller'e (1969) göre, (1) ben-merkezli kaygılar, (2) görev-merkezli kaygılar, ve (3) öğrenci-merkezli kaygılar olmak üzere üç grup altında toplamış ve tanımlamıştır.(Fuller,1969; Fuller ve Brown, 1975; Meek ve Behets,1999; Taşğın (2006)).

Ön Öğrenme Aşaması/ Ben-Merkezli Kaygılar: İlk aşama olan bu noktada meslek hayatlarının başında olan öğretmenlerin daha çok kendileri ile ilgili endişeleri mevcuttur. Örneğin, öğretim, konu bilgisi, sınıf yönetimi vb. konularda ustalıkla ilgili kişisel kaygılara sahiptirler. Bu aşamadaki öğretmenler kendilerine genellikle şu tür soruları yöneltirler: “Öğrenciler beni sevecek mi?”, “Öğretmenlik mesleğini yapabilir miyim?”, “Sınıfı nasıl kontrol edebilirim?”, “Ebeveynler ve diğer öğretmenler benim hakkımda ne düşünecek?” (Boz, 2008)

Erken Öğretim Aşaması/ Görev-Merkezli Kaygılar: Bu aşamada Öğretmen öz kaygılarından yavaş yavaş sıyrılmaya başlar ve yerini görevi ile ilgili kaygılar alır. Bu endişeler en çok öğretmen adaylarında ve yeni başlayan öğretmenlerde görülür (Hall, Gene E.; And Others - 1977). Aynı zaman da bu aşamada öğretmenlerin günlük olarak yerine getirmesi gereken belirli görevlerle ilgili endişelerini içerir, örneğin: “Sınıfa hazırlanmak için yeterli zamanım olacak mı? “, “Bir sınıftaki öğrencilerin hepsiyle nasıl başa çıkacağım?”, (Boz, 2008). Görev-merkezli kaygıları taşıyan bir öğretmen veya öğretmen adayı, iyi bir öğretici olabilme kaygısı içindedir ve bu nedenle de alanında kullanabileceği yeni öğretim yöntemlerini, materyallerini ve araç-gereçlerini araştırmaya başlar. Böyle bir birey kendisine şu gibi soruları sürekli olarak yöneltir: “Acaba farklı sınıf ortamlarında eğitim ve öğretim nasıl olmaktadır?”, “Acaba öğretim konusunda alanımdaki yeni

materyalleri, teknikleri ve fikirleri nasıl elde edebilirim?”, “Acaba öğretmenlik görevimde başarılı olabilmem için bana en iyi kim yardım edebilir?” (Taşgın, 2006).

Geç Endişeler/ Öğrenci-Merkezli Kaygılar: Son aşamaya gelen öğretmenler, meslekteki yıllarında vermiş olduğu bilgi, birikim ve deneyimle kendilerinden ve görev merkezli kaygılarından ziyade artık öğrenciler üzerinde kurmuş oldukları etki ve yine öğrencilerin geleceği ile ilgili kaygıları ön plana çıkar. Öğrencilerle İlgili Bu endişeler deneyimli, üstün öğretmenlerin karakteristiğidir. Endişeler, öğrenci öğrenimine ve öğretmen mesleki gelişimine odaklanır. Etki kaygısı olan öğretmenler, öğrencilerinin sosyal, duygusal ve akademik ihtiyaçları hakkında düşünür. Kendilerine su soruları yöneltirler: "Öğrencilerimin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayabiliyor muyum?", "Kendimi farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına nasıl uyarlarım?" (Boz, 2008). Öğrenci-merkezli kaygıları taşıyan öğretmen, öğretim ile ilgili düşüncelerinde ve tasarımlarında daha çok öğrenci merkezlidir; yani, her öğrencinin zihinsel, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını en iyi nasıl karşılayabileceğini merak etmeye ve araştırmaya başlar. Böyle bir birey kendisine şu gibi soruları sürekli olarak yöneltir: “Acaba her bir öğrenciye nasıl yardım edebilirim ki onun için öğrenmek mümkün, kolay ve çabuk olsun?”, “Acaba her bir öğrenciye nasıl yardım edebilirim ki onun için hayat-boyu öğrenmek önemli ve vazgeçilmez olsun?”, “Acaba özel öğretime muhtaç veya yüksek düzeyde potansiyelli öğrencilere nasıl yardım edebilirim ki bu çocuklar öğrenmelerini okul dışında da başarı ile sürdürebilsinler?” (Taşgın, 2006).

2.3. Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile İlgili Çalışmalar

2.3.1. Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yurtdışı çalışmalar

Öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleki sorunları, endişeleri ve kaygıları üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Alanyazın taraması yapıldığında hemen hemen bütün araştırmacılar Fuller in 1969 yılında yapmış olduğu çalışmaya atıfta bulunur ve her araştırmacının hafızasında ilk çalışma gibi yer edinir. Oysa ki uluslararası literatür tarandığında ilk olarak 1932 yılında Margaret Phillips’in, British Journal of Educational Psychology’de yayımlanan “Some Problems of Adjustment in the Early Years of a Teacher's Life” (Bir Öğretmenin Meslekteki İlk Yıllarında Yaşamış Olduğu Mesleğe Uyum Sorunları) adlı raporu Öğretmenlik Meslek Kaygıları ile ilgili

ilk incelenme, ilk tespit yazısıdır diyebiliriz (Hall, Gene E.; And Others - 1977). Bu yazıdan sonra başta ABD ve İngiltere olmak üzere Dünyanın birçok ülkesinde Öğretmen Kaygıları odağında birçok araştırma yapılmıştır.

2.3.2. Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yurtiçi çalışmalar

Ramazan Baştürk (2007), “Kamu Personeli Seçme Sınavına Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) katılan öğretmen adaylarının KPSS sınavı ile ilgili Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygı düzeylerinin ne derecede olduğunu belirlemek ve bu sınav kaygı düzeylerinin cinsiyet, öğretmenlik için başvurulmuş alan ve KPSS’ye katılım sayısına göre farklılık gösterip-göstermediğini ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygı düzeylerinin “Yüksek” olduğu belirlenmiştir. En yüksek kaygı seviyesi ise %80.7 ile Kuruntu kaygısıdır. “Erkek” öğretmen adaylarının “Kız” öğretmen adaylarından, “Ortaöğretim” alanlarından öğretmenliğe başvuran adayların, “İlköğretim” alanlarında öğretmenliğe başvuranlardan ve “Bir” ve “İki ve daha fazla” KPSS sınavına katılanların da daha önce “Hiç” KPSS sınavına katılmayanlardan daha yüksek sınav kaygısına sahip olduklarını tespit etmiştir.

Bahar Gümrükçü Bilgici ve Ümit Deniz (2016) “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi” adlı çalışma okul öncesi öğretmen adaylarının bazı demografik özelliklere göre mesleki kaygılarının incelenmesi amacıyla, ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubunu Kastamonu Üniversitesi’nde öğrenim gören 201 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını belirleyebilmek için daha önce geliştirilen “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” ile birlikte “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Ölçek toplam 9 faktör ve 60 maddeden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, kadın okul öncesi öğretmen adaylarının atanma merkezli kaygılarının, erkek okul öncesi öğretmen adaylarının ise görev merkezli kaygılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, 18-19 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının daha büyük yaşlardaki (20+) okul öncesi öğretmen adaylarından düşük olduğu belirlenmiştir.

Son olarak üniversite giriş sınavında bölümü öncelikli tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının diğer okul öncesi öğretmen adaylarına göre daha az mesleki kaygı taşıdıkları belirlenmiştir.

Murat Şeyhoğlu (2005) “Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Bilgisayar Kaygı Düzeyleri” adlı çalışmasında öğretmen ve yöneticilerin eğitimde bilgisayar kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla yapmıştır. Bilgisayar kullanan öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar kaygı ortalamalarının kullanmayanlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bilgisayar kullanma sürelerine göre de öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar kaygı ortalamalarının değiştiği gözlenmiştir. Daha uzun süreli bilgisayar kullanan öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar kaygıları daha düşük bulunmuştur.

Ayşe Nesibe Köklükaya ve Ezgi Güven Yıldırım (2016) “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerini belirleyebilmek için geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek ve fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerini ortaya çıkarmak amacıyla yapmışlardır. Çalışmanın sonunda geçerliği ve güvenilirliği sağlanan 35 maddelik Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği geliştirilmiştir. Daha sonra hazırlanan ölçek fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin ölçekte bulunan maddelere göre değişiklik gösterdiği ve kaygılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.^

Serdar Alemdağ (2013). “Öğretmen Adaylarında Fiziksel Aktiviteye Katılım, Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Öz-Yeterlik İlişkisinin İncelenmesi” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının fiziksel aktiviteye katılım durumu, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal öz-yeterlik algılarını bazı değişkenlere göre incelemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapmıştır. Bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında, fiziksel aktiviteye katılım seviyesinin arttıkça sosyal görünüş kaygısının azaldığı, sosyal öz-yeterlik algısının arttığı ve sosyal görünüş kaygısının arttıkça da sosyal öz-yeterlik algısının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, öğretmen adaylarının nitelikli bir öğretmen olmalarında etkili olabilecek bazı unsurlara sahip olabilmeleri açısından, fiziksel aktivitelere katılmaları tavsiyesinde bulunulmuştur.

Merve Suroğlu Sofu (2012) “Öğretmen adaylarının konuşma kaygıları” adlı çalışmasında Eğiti fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarına yönelik “Konuşma Kaygı Ölçeği (KKÖ)” geliştirerek, ölçeğin geçerlik ve güvenirliğini incelemek ve geliştirilen ölçek aracılığıyla öğretmen adaylarının konuşma kaygısı taşıma durumlarını ortaya koymak amacıyla yapmıştır. Konuşma kaygısı ölçeğinin eğitim alanında kullanılabilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu, konuşma kaygısı yüksek öğretmen adayları için iyileştirici, metot ve stratejiler geliştirilerek, konuşma kaygı düzeylerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Cabı ve Yalçınalp 2009 yılında, Başkent Üniversitesi Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları’ da öğrenim görmekte olan 152 öğretmen adayı üzerinde içerik analizi veri toplama aracı ile yapmış oldukları çalışmada öğretmenlik meslek kaygıları Fuller (1969)’e paralel bir şekilde öğrenci merkezli, görev merkezli ve ben merkezli olarak kendini göstermiştir. Öğrenci merkezli ana kaygı düzeyinin iletişim ve öğretim olarak iki alt boyuta yöneldiği, bunun yanı sıra ben merkezli kaygıların atama, okul yaşantısı, ekonomik, mesleki kabul, çevre ve kişisel mesleki kaygılar olarak belirdiği görülmüştür (Cabı ve Yalçınalp, 2009).

Tablo 2.1. *Mesleki kaygıya yönelik içerik analizi sonuçları*

Kategoriler			Mesleki Kaygı	Öğr. Sayısı
1	Öğrenci Merkezli	İletişim	Öğrencilerimle iletişim kuramamak	16
			Öğrencilerimin beni sevmemesi	4
		Öğretim	Problemli öğrenciler ile başa çıkamamak	2
			Öğrenciyi derse motive edememek	4
2	Görev Merkezli	Öğretim	Bilgilerimi öğrenciye aktaramamak	6
			Öğrencilerimin mesleki bilgimi yetersiz bulmaları	6
			Etkin bir sınıf yönetimi için yeterli olamamak	16
			Öğrendiğim bilgi ve becerileri mesleğimde uygulayamamak	13
		Atama	Kpss sınavından düşük not alarak herhangi bir yere yerleştirilememek	44
			Okul Yönetim ile problem yaşamak (Yönetimin adil olmaması gibi)	16
		Okul Yaşantısı	Meslektaşlarım ile iletişim kuramamak	7
			Okulda ders araç gereçlerinin yetersiz olması	2
			Okulda öğrenci veya meslektaşlarım tarafından şiddete maruz kalmak	2
			Velilerin beni yetersiz bulması	3
		Ekonomik	Velilerin öğrencilere ilgisiz olması	3
			Mesleğimden kazanacağım maaşın yetersiz olması	20
Gelirim yetersiz olmasından dolayı sosyal ve kültürel faaliyetlerimin kısıtlanması	6			
Mesleki Kabul	Toplumda mesleğimin giderek saygınlığını kaybetmesi		10	
	Bu mesleği seçtiğimden dolayı pişman olmak	9		
3	Ben Merkezli	Çevre	İstemediğim bir yerde görev yapmak	7
			Yaşadığım çevreye uyum sağlayamamak	4
			Mesleğimi yaptığım yerde sosyal ve kültürel faaliyetlerin kısıtlı olması	2
			Çalışma (sınıf) ortamının mesleğimi yapmaya uygun olmaması	5
		Kişisel ve Mesleki Gelişim	Gelirim yetersiz olmasından dolayı sosyal ve kültürel faaliyetlerimin kısıtlanması	6
			Öğrendiğim bilgi ve becerilerin bana yeterli olacağını düşünerek kendimi yenileyememek	5
			Sıkıcı bir öğretmen olmak	1
			Mesleğimi yaptığım yerde sosyal ve kültürel faaliyetlerin kısıtlı olması	2
		Mesleki Etik	Öğrencilerimin bana saygı duymaması	4
			Öğrenciye iyi bir model olamamak	4
			Okulda benden beklenen mesleğimin gerektirdiği özellikleri taşıyamamak	3
			Öğrencilere adil davranamamak	2

Kaynak: Cabı ve Yalçınalp, (2009)

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada bilgilerin daha güvenilir olması için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma; çeşitli nitel veri toplama yöntemleri (gözlem, görüşme, doküman analizi, vb.) kullanılarak, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde araştırılmasını ve anlaşılmasını ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 39). Nitel araştırma, disiplinler arası bütüncül bir bakış açısını esas alarak, araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemeyi benimseyen bir yöntemdir. Üzerinde araştırma yapılan olgu ve olaylar kendi bağlamında ele alınarak, insanların onlara yükledikleri anlamlar açısından yorumlanır (Altunışık ve Diğerleri, 2010: 302). Nitel araştırma, insanın kendi sırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir (Özdemir, 2010: 326). Nitel yöntemle tasarlanmış araştırmalarda ele alınan konu hakkında derin bir kavrayışa ulaşma çabası vardır. Bu yönüyle araştırmacı bir kaşif gibi hareket ederek ilave sorularla gerçekliğin izini sürer ve muhatabının öznel bakış açısına önem verir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Seçilen araştırma problemi hangi dokümanların veri kaynağı olarak kullanılabileceğini belirlemede önemlidir.

Eğitim ile ilgili bir araştırma gerçekleştireceğinizi varsaydıımızda kullanabileceğiniz dokümanlar; ders kitapları, yıllık ve günlük planlar, öğrenci proje ve ödevleri, okul içi ve dışı yazışmalar, öğrenci kayıt dosyaları vb.dir. Doküman analizi gözlem, görüşme gibi nitel veri toplama yöntemleriyle birlikte kullanıldığında veri çeşitlemesi sağlayarak araştırmanın geçerliliğine katkı sağlamaktadır. Doküman analizinde görsellik sağlayan filmler, videolar ve fotoğraflar da sıklıkla kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Doküman analizi beş aşamada gerçekleştirilebilir. Bunlardan ilki, araştırmacının araştırma amacına uygun olarak dokümanlarını nereden ve nasıl ulaşacağını belirlemesiyle ve bu süreçte gerekli izinleri alarak etik davranmasını içeren dokümanlara ulaşma, ikincisi araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ulaşılan dokümanların orijinalliğın kontrol edilmesi, üçüncüsü elde edilen dokümanların araştırmacı tarafından özümzenmesi yani dokümanların anlaşılmasıdır. Dördüncü aşama verinin analiz edilmesidir. Son aşama ise verinin kullanılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.2. Veri Kaynakları

Bu çalışma kapsamında öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda 2000-2020 yılları arasında hazırlanmış olan makaleler, yüksek lisans tezleri ve doktora tezleri doküman olarak incelenmiştir. Bu dokümanlara ulaşabilmek için Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, Ulakbim, Dergipark gibi sitelerde alan yazın taraması yapılmıştır. Elde edilen dokümanların bazıları yabancı yayın olduğu için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bazı dokümanların ise veri tabanı üzerinden yayınlanma izni bulunmadığı için çalışmayı hazırlayan kişilere ulaşılmış onlardan geri dönüş alınamayınca, erişim sağlanamadığından dolayı çalışma kapsamına alınmamıştır. Literatür taraması yapılırken anahtar sözcük olarak öğretmenlik, meslek, kaygı kavramları kullanılmıştır. Doküman incelemesi yöntemiyle yapılan bu çalışmada 250 makale, 101 yüksek lisans tezi, 13 doktora tezi üzerinde çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya dahil edilen makale ve tezler Microsoft Excel programında tasnif edilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

Ele alınan tezler ve makaleler excel dosyasında sınıflandırılmış ve açıklamaları yapılmıştır. Excel dosyasına sırasıyla çalışmanın adı, çalışmanın konusu, çalışmanın yazarı, çalışmanın yapıldığı yer, çalışmanın çeşidi, örneklem sayısı, çalışmanın yayın yılı, veri toplama aracı, araştırma deseni, araştırmanın

yapıldığı kademe, çalışmanın türü ve çalışmanın amacı yazılmıştır. Bu yöntemle 364 çalışma okunmuş elde edilen bilgiler excele girilmiştir.

3.3. Veri Analizi

Bu çalışmada, doküman incelemesinden elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yaklaşımda amaç görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır. Betimsel analiz; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224):

Bu araştırmada veriler, belirli temalar altında tasnif edilmiş ve tanımlanmıştır. Belirlenen temalar ışığında bulgular düzenlenmiştir. Betimleme sonucunda bulgular yorumlanmıştır. Çalışmaların yapıldığı yerler, yapılan çalışmaların yöntemi, yapılış tarihi, kullanılan verim araçları, araştırmaların deseni, araştırmanın yapıldığı kademe, çalışmaların türü ve yapılan araştırmaların amacı olmak üzere 8 tema belirlenmiştir. Belirlenen 8 tema ile ilgili 364 çalışma irdelenmiş, veriler işlenmiş, bulgular tespit edilmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

3.4. Geçerlik- Güvenirlik

Nitel araştırmalarda güvenirlik, toplanan verilerin, kendi içinde tutarlılığı, araştırmayı yapanlar ve araştırma raporunu okuyanlar için verilerin anlamlı oluşuyla sağlanmaktadır (Mills, 2003). Nitel araştırmada gerçekler bireylere ve içinde bulunulan ortama göre sürekli bir değişme içindedir ve araştırmanın benzer gruplarda tekrarlanmasıyla aynı sonuçlara ulaşılmasının olanaklı olmadığını baştan kabul etmek gerekmektedir. Aynı zamanda aynı verileri iki farklı araştırmacının farklı algılaması ve yorumlanması olağandır. Nitel araştırmaların güvenirliğinin sağlanmasında kullanılan stratejiler aşağıdaki gibi özetlenebilir (Cohen ve Crabtree, 2008; aktaran: Cavkaytar, 2009):

Veri çeşitlemesi: Farklı veri kaynaklarının kullanılması

Verilerin doğrulanması: Toplanan verilerin araştırma sürecinde farklı uzmanlar tarafından incelenmesi ya da araştırma sürecinin dışında olanlar tarafından bulguların, yorumların, sonucun verilerle desteklenip desteklenmediğinin ve bütünlüğünün değerlendirilmesi

Araştırma sürecinin betimlenmesi: Araştırma sürecinde yer alan kişilerin, ortamın, araştırma sürecinin ayrıntılı olarak betimlenmesi.

Nitel araştırmalarda dış güvenirliğin sağlanması için alınabilecek önlemler; araştırmacının araştırma içindeki konumunu belirginleştirmesi, veri kaynağı olan bireylerin açık bir biçimde tanımlanması, araştırma sürecindeki sosyal ortam ve süreçlerin tanımlanması, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımların ayrıntılı biçimde tanımlanması, veri toplama ve analiz yöntemlerinin ayrıntılı biçimde açıklanmasıdır. İç güvenirliğin sağlanması için yapılabilecekler ise toplanan verilerin betimsel bir yaklaşımla sunulması, aynı araştırmaya birden fazla araştırmacının dahil edilmesi, gözlem yoluyla elde edilen bulguların görüşmeler yoluyla doğrulanması, elde edilen verilerin analizinde bir başka araştırmacıyı kullanma ve sonuçları doğrulama, önceden oluşturulan ve ayrıntılı biçimde tanımlanmış bir kavramsal çerçeveye bağlı veri analizidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu çalışmada veriler gerçeği yansıtmakta ve tarafsız olarak ele alınmıştır. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılan çalışmalar ele alınmış ve değerlendirilmiş olup elde edilen bulgular kuramsal çerçeveye uygundur ve ortaya çıkan kavramlar kendi arasında anlamlı bir bütünlük içinde ve tutarlıdır. Sonuçlar, araştırma sorularıyla ilgili kuramlarla tutarlıdır. Veriler eleştirel bir yolla elde edilmiştir. Sonuçlar denetlendikten sonra sonuç raporları elde edilmiş bunlar da genellenebilir özellikte ve tutarlı hale getirilmiştir. Öncelikle 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılan araştırmalar bulunmuş; problem durumu, araştırmanın önemi, amacı, alt problemler belirlenmiş; çalışmalar hakkında detaylı bilgi alt problemlere göre excelde tablolastırılmıştır. Ardından bu bilgilere bulgular kısmında tarafsız olarak yer verilmiştir. Bulgular tartışma kısmında değerlendirilmiş sonuç ve öneriler kısmında bir karara bağlanıp tavsiyeler sunulmuştur. Kuramsal çerçeve kısmında öğretmenlik mesleği kaygıları

ile ilgili detaylı bilgiler kaynak gösterilerek verilmiştir. Bunlar araştırmanın geçerliğini olumlu etkilemektedir.

Çalışmanın yöntemine, aşamalarına, araştırma sorularına, sonuçlara açık ve ayrıntılı şekilde yer verilerek dış güvenilirlik sağlanmıştır. Önyargılar ve şahsi düşünceler sonucu etkilememiştir. Elde edilen veriler yorum katılmadan nesnel şekilde ifade edilmiştir. Bunlar iç güvenilirliği olumlu etkilemektedir. Veriler ayrıntılı ve amaca uygun şekilde hazırlanmış olup sonuçlarla uyumludur. Geçerli olmayan veriler ayıklanmıştır. Yanlış anlaşılmaya mahal verecek cümlelere yer verilmemiştir. Veriler açık, tutarlı ve teyit edilebilir özelliktedir. Bunlar araştırmanın güvenilirliğini olumlu etkilenmektedir. Ayrıca çalışmanın tüm aşamasında geçerliğe ve güvenilirliğe yönelik tedbirler alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Öğretmenlik mesleği, gelecekte nesillerin yetiştirilmesinde en etkin rolü üstlenen meslek gruplarının başında gelmektedir. Öğretmenlerin sahip olduğu bilgi düzeyi kadar sahip olduğu kişilik ve psikolojik durumlarının üst düzeyde olması sınıf içinde gösterdiği davranışlarına etki edebilmektedir. Bu çalışmanın bulguları “öğretmenlerin kaygıları” ile ilgili olarak yapılan çalışmalardan elde edilen bulgular tablolar halinde getirilmiştir. Bu bölümde çalışmanın alt problemleri ile ilgili bulgular yer almaktadır.

4.1. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Amacına Yönelik Bulgular

Tablo 4.1’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların amaçları değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.1. *Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların amaçlarına ait frekans ve yüzdelere*

No	Amaçlar	Frekans	Yüzde
1	Öğretmen adaylarının durumluk, öz-yeterlik, mesleki kaygı düzeyleri	114	31,3
2	Öğretmen adaylarının sınav, KPSS sınav kaygısı	31	8,5
3	Öğretmen adaylarının matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygıları	26	7,1
4	Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyi	21	5,8
5	Öğretmen adaylarının sosyal, sosyal görünüş, sürekli kaygı düzeyi	16	4,4
6	Öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin kaygı düzeyi	14	3,8
7	Öğretmen ve öğretmen adaylarının İngilizce dersi, konuşma, yazma, öğretme kaygısı	14	3,8
8	Öğretmen, yönetici, öğretmen adaylarının yöneticilerin bilgisayar kaygı düzeylerini	14	3,8
9	Öğretmenlerin matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygıları	12	3,3
10	Öğretmen adaylarının mesleğe atanma kaygıları	9	2,5
11	Okul idarecilerinin, öğretim görevlilerinin, öğretmenlerin öz duyarlık, sürekli, mesleki kaygı düzeyi	8	2,2
12	Öğretmen, öğretmen adaylarının mesleğin geleceğine yönelik kaygıları	7	1,9
13	Öğretmen, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi kaygı düzeyini	6	1,6
14	Fen bilgisi öğretmen adaylarının Fizik dersine, laboratuvara yönelik kaygı düzeyleri	4	1,1
15	Müzik dersi öğretmen adaylarının müzik performans kaygı düzeyleri	4	1,1
16	Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine karşı tutum ve kaygıları	4	1,1
17	Öğretmen adaylarının teknoloji kullanma kaygıları	3	,8
18	Öğretmen, öğretmen adaylarının etkileşimli tahta (akıllı tahta) kullanımına ilişkin kaygı düzeyleri	3	,8
19	Öğretmen adaylarının uzamsal kaygıları	2	,5
20	Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen laboratuvarı öz-yeterlik inanç ve tutumları ile fizik, kimya ve biyoloji laboratuvarı kaygıları arasındaki ilişki	2	,5
21	Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadıkları kaygı düzeylerinin	2	,5
22	Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerine belirlemeye yönelik ölçek geliştirmek	2	,5
23	Öğretmen adaylarının matematik ve fen bilgisi dersi öğretim kaygı düzeyleri	2	,5
24	Öğretmen adaylarının işsiz kalma kaygılarını değerlendirmek	2	,5
25	Öğretmenlerin okul güvenliği kaygısı	2	,5
26	Almanca Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Öğrenme Kaygıları	1	,3
27	Fen grubu öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına, öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımlarına yönelik kaygı düzeyleri	1	,3
28	Fen öğretmelerinin öğretim ve deney sürecine ilişkin kaygı kaynaklarını belirleyecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek	1	,3
29	İki dilli öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri	1	,3
30	İlköğretim kurumlarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin kurum yöneticisi tarafından yapılan ders denetimi sırasında yaşamış oldukları kaygı düzeyleri	1	,3
31	İsviçre’de ve Türkiye’de öğrenim gören fen alanları öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarını, öz yeterlilik algılarını ve kaygı düzeylerini	1	,3
32	Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular, Tutumlar ve Kaygılar Ölçeğinin (KEİDTKÖ) Türkçeye uyarlama çalışması	1	,3
33	Öğretmen adaylarına yönelik mesleki kaygı ölçeği (MKÖ): geçerlik ve güvenirlik çalışması	1	,3

Tablo 4.1(Devam)

34	Öğretmen Adaylarında Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu ve Sosyal Kaygı	1	,3
35	Öğretmen adaylarında spor ve farklı değişkenlerin kaygı düzeyine	1	,3
36	Öğretmen adaylarının akademik başarı ve kaygı tiplerinin çözüme becerine etkisini	1	,3
37	Öğretmen adaylarının anlatım becerilerine yönelik kaygı düzeylerini	1	,3
38	Öğretmen adaylarının araştırma yeterliliklerinin ve araştırmaya ilişkin kaygı düzeylerinin belirlenmesi	1	,3
39	Öğretmen adaylarının biyoloji ile ilgili kaygı düzeyleri	1	,3
40	Öğretmen adaylarının dinleme kaygı	1	,3
41	Açık Kaygı, Etkileşim Kaygısı, Öğretmen kaygı, ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik analizinin	1	,3
42	Öğretmen adaylarının empatik eğilimleri ile etkileşim kaygı düzeylerinin belirlenmesi	1	,3
43	Öğretmen adaylarının evrim konusunun öğretimine yönelik kaygıları	1	,3
44	Öğretmen adaylarının işsiz kalma kaygılarını değerlendirmek için ölçek geliştirmek	1	,3
45	Öğretmen adaylarının kaygı aşamalarını	1	,3
46	Öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önceki beklenti ve kaygıları	1	,3
47	Öğretmen adaylarının nitel araştırma yapmaya yönelik kaygı	1	,3
48	Öğretmen adaylarının podcastlere yönelik durum kaygısı ve özyeterlilik inançlarını ortaya çıkarmayı	1	,3
49	Öğretmen adaylarının robotik programlama sürecindeki kaygı seviyeleri	1	,3
50	Öğretmen adaylarının sosyal ağ bağımlılığı, yalnızlık ve etkileşim kaygı düzeyi	1	,3
51	Öğretmen adaylarının yılgınlık, kaygı ve öğretmen tutumları arasındaki ilişki	1	,3
52	Öğretmeni adaylarının üst bilişsel farkındalık ve kaygı düzey	1	,3
53	Öğretmenlerin karşılaştıkları mobing ile sürekli durum kaygı düzeyleri	1	,3
54	Öğretmenlerin mağduriyet algılarını ve mağduriyet ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi	1	,3
55	Öğretmenlerin matematik kaygısını belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek	1	,3
56	Öğretmenlerin matematik ve fen öğretimine yönelik kaygı ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik	1	,3
57	Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve saygınlıklarını yitirme kaygı	1	,3
58	Öğretmenlerin nitelik, durum el yazısı kaygısının incelenmesi	1	,3
59	Özel eğitim öğretmen adaylarının ve özel eğitim öğretmenlerinin yeterlik algıları ile kaygı ve tükenmişlik düzeyler	1	,3
60	Rehber öğretmenlerinin okul iklimi algıları ve kaygı düzeyleri	1	,3
61	STEM eğitimi almış sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri öğretiminde yaşadığı kaygı düzeyleri	1	,3
62	Türk ve Portekizli sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitime yönelik duygu, tutum ve kaygılarını	1	,3
63	Yöneticilerin öğretmenlik mesleğine geri dönüşte karşılaştıkları kaygı düzeyi	1	,3
64	Yurt dışında öğretmenlik yapmak üzere görevlendirilen Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenlerinin yurt dışı göreve ilişkin kaygıları	1	,3
Total		364	100,0

Tablo 4.1’de öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların amaçlarına ait frekans ve yüzdelere yer verilmiştir. 364 çalışmada 64

ayrı amaç tespit edilmiştir. Yapılan 364 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının durumluluk, öz-yeterlik mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesidir. 31 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının sınav, KPSS sınav kaygısını belirlemektir. 26 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygılarını belirlenmesidir. 21 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin belirlenmesidir. 16 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının sosyal, sosyal görünüş, sürekli kaygı düzeyini tespit etmektir. 14 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin kaygı düzeyini belirlemektir. 14 çalışmanın amacı: öğretmen, yönetici, öğretmen adaylarının yöneticilerin bilgisayar kaygı düzeylerini tespit etmektir. 12 çalışmanın amacı: öğretmenlerin matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygılarını belirlemektir. 9 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının mesleğe atanma kaygılarını tespit etmektir. 8 çalışmanın amacı: okul idarecilerinin, öğretim görevlilerinin, öğretmenlerin öz duyarlık, sürekli, mesleki kaygı düzeyini tespit etmektir. 7 çalışmanın amacı: öğretmen, öğretmen adaylarının mesleğin geleceğine yönelik kaygılarını belirlemektir. 6 çalışmanın amacı: öğretmen, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi kaygı düzeyini tespit etmektir. 4 çalışmanın amacı: müzik dersi öğretmen adaylarının müzik performans kaygı düzeylerini belirlemektir. 4 çalışmanın amacı: öğretmenlerin kaynaştırma eğitime karşı tutum ve kaygılarını belirlemektir. 3 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının teknoloji kullanma kaygılarını tespit etmektir. 3 çalışmanın amacı: öğretmen, öğretmen adaylarının etkileşimli tahta (akıllı tahta) kullanımına ilişkin kaygı düzeylerini tespit etmektir. 2 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının uzamsal kaygılarını tespit etmektir. 2 çalışmanın amacı: Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen laboratuvarı öz-yeterlik inanç ve tutumları ile fizik, kimya ve biyoloji laboratuvarı kaygıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir. 2 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadıkları kaygı düzeylerinin tespit edilmesidir. 2 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerine belirlemeye yönelik ölçek geliştirmektir. 2 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının matematik ve fen bilgisi dersi öğretim kaygı düzeylerinin tespit edilmesidir. 2 çalışmanın amacı: öğretmen adaylarının işsiz kalma kaygılarını değerlendirmektir. 2 çalışmanın amacı: öğretmenlerin okul güvenliği kaygısını tespit etmektir.

4.2. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Yerlere Yönelik Bulgular

Tablo 4.2’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların yapıldığı yerler aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı yerlere ait frekans ve yüzdelere

No	Çalışmaların Yapıldığı Yerler	Frekans	Yüzde
1	Bilinmiyor	19	26,0
2	Türkiye geneli	6	8,2
3	İstanbul	5	6,8
4	Adana	2	2,7
5	Amasya	2	2,7
6	Erzurum	2	2,7
7	İzmir	2	2,7
8	Ağrı, Ankara, Balıkesir, Bolu, Burdur, Denizli, Elazığ, İstanbul, Gaziantep, Kayseri, Giresun, Tokat	2	2,7
9	Van, Elazığ, Hakkari, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman	2	2,7
10	Adıyaman	1	1,4
11	Ankara	1	1,4
12	Antalya	1	1,4
13	Burdur	1	1,4
14	Bursa	1	1,4
15	Çankırı	1	1,4
16	Denizli	1	1,4
17	Diyarbakır	1	1,4
18	Düzce	1	1,4
19	Gaziantep	1	1,4
20	Hatay	1	1,4
21	Karaman	1	1,4
22	Kıbrıs	1	1,4
23	Kırşehir	1	1,4
24	Konya	1	1,4
25	Malatya	1	1,4
26	Mersin	1	1,4
27	Muğla	1	1,4
28	Muş	1	1,4
29	Niğde	1	1,4
30	Nevşehir	1	1,4
31	Siirt	1	1,4
32	Şanlıurfa	1	1,4
33	Türkiye-Portekiz	1	1,4
34	Van	1	1,4
35	Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa	1	1,4
36	Avrupa (İngiltere, Almanya, Fransa ve İsviçre)	1	1,4
37	Edirne, Tekirdağ, Kırklareli	1	1,4
38	Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bir İl	1	1,4
39	Konya, Gaziantep, Mersin, Adıyaman, Elazığ, Osmaniye, Bingöl	1	1,4
40	Erzurum, Erzincan, Ağrı, Van, Malatya	1	1,4
Total		73	100,0

Tablo 4.2’de öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılan çalışmaların yapıldığı yerlere ait frekans ve yüzdelere yer verilmiştir. 364 çalışmanın 73’ünde yapıldığı yer ile ilgili bilgiler verilmiştir. 19 çalışmanın Türkiye’nin hangi şehrinde yapıldığı yer hakkında bir bilgi verilmemiştir. 3 çalışma Türkiye genelinde yapılmıştır. 5 çalışma İstanbul ilinde yapılmıştır. Adana, Amasya, Erzurum, İzmir, Ağrı, Ankara, Balıkesir, Bolu, Burdur, Denizli, Elazığ, İstanbul, Gaziantep, Kayseri,

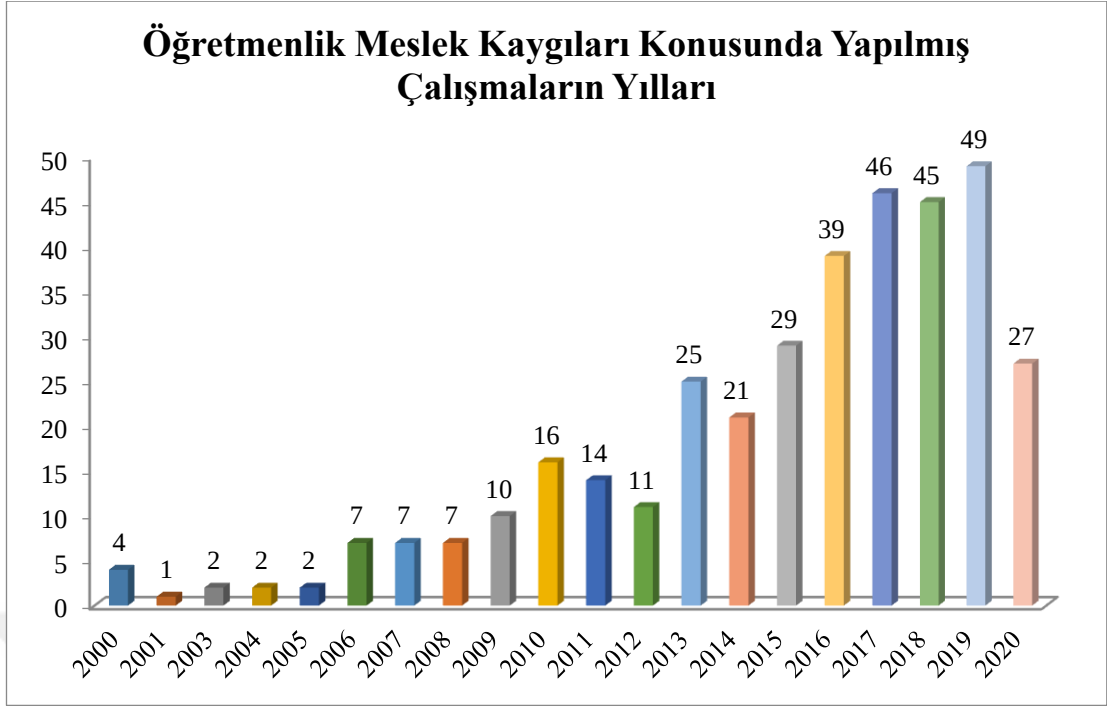
Giresun, Tokat ve Van, Elazığ, Hakkari, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman illerinde ise 2 yapılan çalışma bulunmaktadır. Çalışmanın yapıldığı diğer iller ise: Adıyaman, Ankara, Antalya, Burdur, Bursa, Çankırı, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Gaziantep, Hatay, Karaman, Kırba, Kırşehir, Konya, Malatya, Mersin, Muğla, Muş, Niğde, Nevşehir Siirt, Şanlıurfa, Türkiye-Portekiz, Van, Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa, Avrupa (İngiltere, Almanya, Fransa ve İsviçre), Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bir İl, Konya, Gaziantep, Mersin, Adıyaman, Elazığ, Osmaniye, Bingöl, Erzurum, Erzincan, Ağrı, Van, Malatya olarak tespit edilmiştir.

4.3. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yayın Yıllarına Yönelik Bulgular

Tablo 4.3’de ve Grafik 4.1’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların yapılmış yılları araştırılmış ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı yıllara ait frekans ve yüzdeler

No	Yayın Yılı	Frekans	Yüzde
1	2000	4	1,1
2	2001	1	,3
3	2003	2	,5
4	2004	2	,5
5	2005	2	,5
6	2006	7	1,9
7	2007	7	1,9
8	2008	7	1,9
9	2009	10	2,7
10	2010	16	4,4
11	2011	14	3,8
12	2012	11	3,0
13	2013	25	6,9
14	2014	21	5,8
15	2015	29	8,0
16	2016	39	10,7
17	2017	46	12,6
18	2018	45	12,4
19	2019	49	13,5
20	2020	27	7,4
Total		364	100,0

Grafik 4.1. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yılları

Tablo 4.3'te ve Grafik 4.1'de öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılan çalışmaların yapıldığı yıllara ait bilgiler yer yer almaktadır.

2000 yılında 4, 2001 yılında 1, 2003'te 2, 2004'te 2, 2005'ye 2, 2006'da 7, 2007'de 7, 2008'de 7, 2009'da 10, 2010'da 16, 2011'de 14, 2012'de 11, 2013'de 25, 2014'de 21, 2015'de 25, 2016'da 39, 2017'de 46, 2018'de 45, 2019'da 49, 2020 yılında ise 27 çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. 2019 yılı çalışmaların en fazla yapıldığı yıldır. Öğretmenlik mesleki kaygıları konusuna son zamanlarda daha fazla önem verilmesiyle beraber bu konu ile ilgili yapılan araştırmalarda da daha fazla artış görülmüştür.

4.4. 2000-2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Kademelere Yönelik Bulgular

Tablo 4.4 ve Grafik 4.2’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların yapıldığı kademeler değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı kademelere ait frekans ve yüzdelere

No	Kademe	Frekans	Yüzde
1	Mesleki Eğitim Fakültesi Öğrencileri	1	,3
2	Öğretim Görevlisi	3	,8
3	Öğretmen	38	10,4
4	Öğretmen Adayı	315	86,5
5	Öğretmen ve Öğretmen Adayı	1	,3
6	Öğretmen-Yönetici	2	,5
7	Yönetici	3	,8
8	Araştırma Görevlisi	1	,3
Total		364	100,0

Grafik 4.2. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı kademeler

Tablo 4.4 ve Grafik 4.2’de öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılan çalışmaların hangi kademelerde yapıldığına dair frekans ve yüzdeler yer verilmiştir. 364 çalışmanın 315’i öğretmen adayları ile ilgili yapılan çalışmalardır. 38 araştırma ise öğretmenlerle ilgili, 3 çalışma yöneticilerle, 3 çalışma öğretim görevlileri, 2 çalışma öğretmen-yöneticilerle, 1 çalışma mesleki eğitim fakültesi öğrencileri, 1 çalışma öğretmen ve öğretmen adayı, 1 çalışma araştırma görevlisi ile ilgili yapılan çalışmalardır. Tablodan da anlaşılabacağı üzere genel olarak yapılan çalışmalar öğretmen adayları ile ilgilidir.

4.5. 2000-2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Türlerine Yönelik Bulgular

Tablo 4.5 ve Grafik 4.3’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmaların türleri değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı türlerine ait frekans ve yüzdeler

No	Çalışmanın Türü	Frekans	Yüzde
1	Doktora Tezi	13	3,6
2	Yüksek Lisans Tezi	101	27,7
3	Makale	250	68,7
Total		364	100,0

Grafik 4.3. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı türler

Tablo 4.5 ve Grafik 4.3’de öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yapıldığı türlerine ait frekans ve yüzdeler yer almaktadır. Tabloya göre 250 çalışma makaledir. 101 çalışma yüksek lisans tez, 13 çalışma ise doktora tezidir. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda en fazla daha çok makale şeklinde çalışma yapılmıştır.

4.6. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Yönelik Bulgular

Tablo 4.6 ve Grafik 4.4.’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda kullanılan yöntemler değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların araştırma yöntemlerine ait frekans ve yüzdeler

No	Yayın Yılı	Frekans	Yüzde
1	Nicel	310	85,2
2	Karma Yöntem	35	9,6
3	Nitel	19	5,2
Total		364	100,0

Grafik 4.4. Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemleri

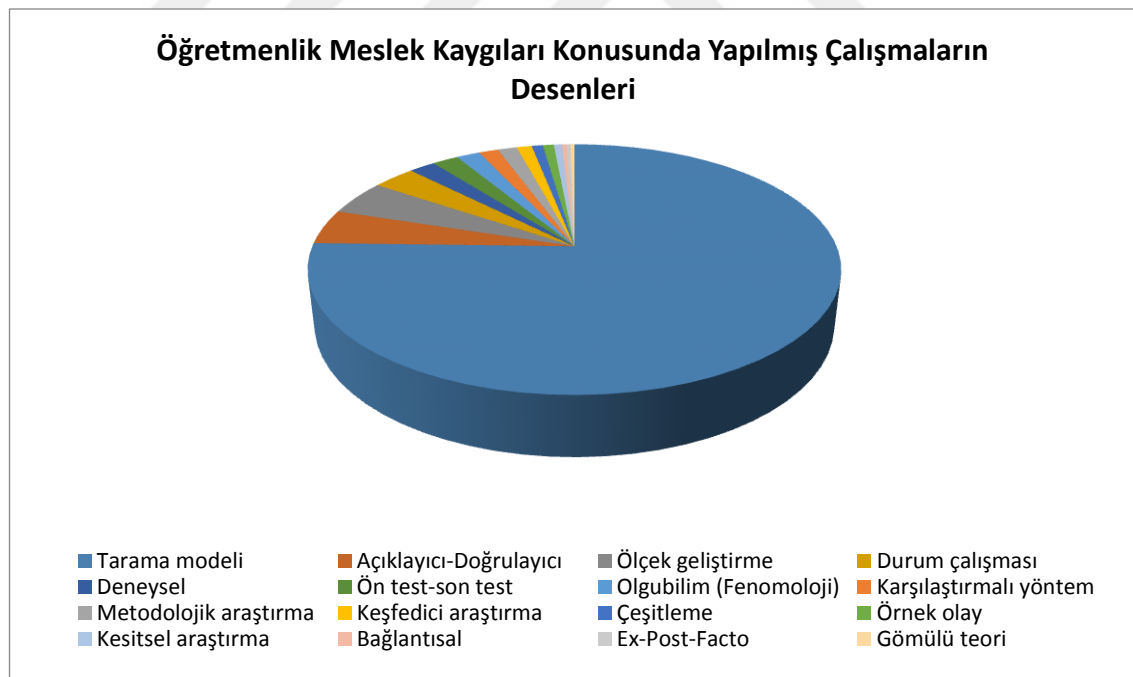
Tablo 4.6 ve Grafik 4.4’de öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların yöntemlerine ait frekans ve yüzdeler yer almaktadır. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların 310’u nicel, 35’i karma yöntem ve 19’u ise nitel araştırma yöntemiyle yazılmıştır.

4.7. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Desenlerine Yönelik Bulgular

Tablo 4.7 ve Grafik 4.5’de 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda kullanılan desenler değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıdaki gibi tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların desenlerine ait frekans ve yüzdelere

No	Yayın Yılı	Frekans	Yüzde
1	Tarama modeli	271	75,5
2	Açıklayıcı-Doğrulayıcı	16	4,5
3	Ölçek geliştirme	16	4,5
4	Durum çalışması	11	3,1
5	Deneyssel	7	1,9
6	Ön test-son test	7	1,9
7	Olgubilim (Fenomoloji)	6	1,7
8	Karşılaştırmalı yöntem	5	1,4
9	Metodolojik araştırma	5	1,4
10	Keşfedici araştırma	4	1,1
11	Çeşitleme	3	,8
12	Örnek olay	3	,8
13	Kesitsel araştırma	2	,6
14	Bağlantısal	1	,3
15	Ex-Post-Facto	1	,3
16	Gömülü teori	1	,3
Total		359	100,0

Grafik 4.5. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların desenleri

Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların desenlerine ait frekans ve yüzdelere yer almaktadır. 364 çalışmanın 359'unda araştırma deseni yer

almaktadır. Yapılan çalışmaların 271'i tarama modeli ile yapılan çalışmalardır. 16 çalışma açıklayıcı doğrulayıcı, 16 çalışma ölçek geliştirme, 11 çalışma durum çalışması, 7 çalışma deneysel, 7 çalışma ön test-son test, 6 çalışma olgubilim, 5 çalışma karşılaştırmalı yöntem, 5 çalışma metodolojik yöntem, 4 çalışma keşfedici araştırma, 3 çalışma çeşitleme, 3 çalışma örnek olay, 2 çalışma kesitsel araştırma, 1 çalışma bağlantısal, 1 çalışma Ex-Post-Facto ve 1 çalışma ise gömülü teori deseni ile yapılmış çalışmalardır.

4.8. 2000–2020 Yılları Arasında Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Yapıldığı Veri Toplama Araçlarına Yönelik Bulgular

2000-2020 yılları arasında öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yazılmış makale, yüksek lisans tezi ve doktora tezlerinde kullanılan verim toplama araçları araştırılmış sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.8. *Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların veri toplama araçlarına ait frekans ve yüzdeler*

No	Yayın Yılı	Frekans	Yüzde
1	Ölçek	316	66,9
2	Envanter	54	11,4
3	Görüşme	30	6,4
4	Anket	28	5,9
5	Form	15	3,2
6	Açık uçlu soru	9	1,9
7	Test	7	1,5
8	Mülakat	5	1,1
9	Günlük	2	,4
10	Kontrol listesi	1	,2
11	Kompozisyon	1	,2
12	Kavram haritası	1	,2
13	Gözlem	1	,2
14	Aktivite	1	,2
15	Puanlama	1	,2
Total		472	100,0

Grafik 4.6. Öğretmenlik Meslek Kaygıları Konusunda Yapılmış Çalışmaların Veri Toplama Araçları

Tablo 4.8 ve Grafik 4.6’da öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların veri toplama araçlarına ait frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. 316 çalışmada ölçek kullanılmıştır. 54 çalışma envanter, 30 çalışma görüşme, 28 çalışma anket, 15 çalışma form, 9 çalışma açık uçlu soru, 7 çalışma test, 5 çalışma mülakat, 2 çalışma günlük veri toplama araçları kullanılmıştır. Kontrol listesi, kompozisyon, kavram haritası, gözlem, aktivite, puanlama veri toplama araçları ise 1’er çalışmada kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçekler: Aday öğretmen kendine ilişkin yeterlik inancı ölçeği, akademik erteleme ölçeği, akademik güdülenme ölçeği, akıllı tahta kaygısı ölçeği, algılanan sosyal destek ölçeği, araştırmaya yönelik kaygı ölçeği, back depresyon ölçeği, beden eğitimi öğretmenleri için kaygı ölçeği, benlik saygısı ölçeği, bilgilimsel inançlar ölçeği, bilgisayar kaygısı ölçeği, bilgisayar tutum ölçeği, bilgisayara ilişkin özyeterlik algısı ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği, dil öğretmenlerinin kaygıları ölçeği, durumluluk kaygı ölçeği, eğitim yöneticilerinde bilgisayar kaygısı ölçeği, eleştirel düşünme eğilimi ölçeği, etkileşim kaygısı ölçeği, etkileşim ve izlenme kaygısı ölçeği, etkileşimli tahta kaygı düzeyi ölçeği, etkileşimli tahta öz-yeterlik algı ölçeği, facebook bağımlılık ölçeği, fen öğretimi özyeterlik inancı ölçeği, genel erteleme ölçeği, genel öz yeterlik ölçeği, geometriye yönelik öz-yeterlik algısı (GSE) ölçeği, hizmet öncesi öğretmenlerin endişe ölçeği, iş doyumu ölçeği, kamu personeli seçme sınavı (KPSS) kaygı ölçeği, karar stratejileri ölçeği,

karar vermeyi erteleme ölçeği, kaygının nasıl etkilendiğini belirleme ölçeği, kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygular, tutumlar ve kaygılar ölçeği, kendine merhamet ölçeği, konuşma kaygı ölçeği, Maslach Tükenmişlik ölçeği, matematiğe karşı tutum ölçeği, matematik kaygı ölçeği, matematik kaygısını derecelendirme ölçeği, matematik kaygısını etkileyen faktörleri belirleme ölçeği, matematik öğretimine yönelik kaygı ölçeği, matematik ve fen öğretimine yönelik kaygı ölçeği, mesleki kaygı ölçeği, Minnesota tutum ölçeği, motivasyon ölçeği, müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği, Ohio öğretmen yetkinlik ölçeği, okul güvenliği ölçeği, öğrenme stilleri ölçeği, öğretmen adayı kaygı ölçeği, öğretmen adayları için kamu personeli seçme sınavı kaygı ölçeği, öğretmen adaylarına yönelik konuşma kaygısı ölçeği, öğretmen adaylarının teknoloji kabul ve kullanımları ölçeği, öğretmen mesleki tükenmişlik ölçeği, öğretmen öz-yeterlik ölçeği, öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik matematik kaygı ölçeği, öğretmen yabancı dil kaygı ölçeği, öğretmen yeterlilik ölçeği, öğretmenler için el yazısı kaygısı ölçeği, öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği, öğretmenlik merkezi sınavı kaygı ölçeği, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği, öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri ölçeği, örgütsel iklimi betimleme anketi, öz duyarlılık ölçeği, pozitif ve negatif duygu ölçeği, problem çözme ölçeği, psikoloji öğrencilerine yönelik mesleki kaygı ölçeği, Rosenberg öz saygı ölçeği, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği, sınıf öğretmenlerine yönelik matematik öğretimi kaygı ölçeği, sınıf yönetimi kaygı ölçeği, sosyal görünüş kaygı ölçeği, sosyal kaygı ölçeği, sosyal öz-yeterlik algısı ölçeği, stresle başa çıkma ölçeği, suçluluk-utanç ölçeği, sürekli kaygı ölçeği, teknoloji liderliği rolleri ölçeği, tinsellik ölçeği, UCLA-Yalnızlık Ölçeği III, yabancı dil öğretmen adayı kaygı ölçeği, yabancı dil sınıf kaygısı ölçeği, yabancı dil tutum ölçeği, yaşam doyumu ölçekleri, yazma kaygısı ölçeği, yönetici kaygı ölçeği olarak tespit edilmiştir.

Çalışmalarda kullanılan envanterler: durumluk sürekli kaygı envanteri, karar stratejileri envanteri, problem çözme envanteri, sınav tutumu envanteri, problem çözme envanteri, sınav kaygı envanteri, zaman yönetimi envanteri, düşünme stilleri envanteri, müzik performans kaygısı envanteri, kendini değerlendirme envanteri olarak tespit edilmiştir.

Çalışmalarda kullanılan anketler; öğretmenlik mesleğinden beklenti anketi, eğitici Podcast öz yeterlik inançları anketi, Eysenck kişilik anketi, egzersiz davranışı değişim basamakları anketi olarak tespit edilmiştir.

Çalışmalarda kullanılan testler: yaşam yönelim testi, coğrafya başarı testi, uzamsal görselleştirme testi, mantıksal düşünme grup testi olarak tespit edilmiştir.

Çalışmalarda kullanılan görüşmeler; yarı yapılandırılmış görüşme formu, görüşme protokolü, sözlü tarih görüşmesi, odak grup görüşmesi olarak tespit edilmiştir.

Çalışmalarda kullanılan formlar: konuşma becerisi gözlem ve değerlendirme formu, özgüven değerlendirme formu, STEM temelli etkinlik uygulamaları yarı yapılandırılmış görüşme formu, yansıma formları, mikro öğretim tekniği ile ilgili görüş alma formu, Podcast tanıdıklık formu, uygulamalı öğretmenlik kaygı sayfası formu olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.9. Öğretmenlik mesleği kaygısı konusunda yapılmış çalışmalarda kullanılan veri toplama aracı sayılarına ait frekans ve yüzdelere

No	Yayın Yılı	Frekans	Yüzde
1	1 veri aracı	154	42,3
2	2 veri aracı	140	38,5
3	3 veri aracı	46	12,6
4	4 ve daha fazla veri aracı	24	6,6
Total		472	100,0

Grafik 4.7. Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılmış çalışmaların veri toplama araçları sayısı

Tablo 4.9 ve Grafik 4.7’de öğretmenlik mesleği kaygısı konusunda yapılmış çalışmalarda kullanılan veri toplama aracı sayılarına ait frekans ve yüzdeler yer almaktadır. 154 çalışmada 1 veri aracı, 140 çalışmada 2 veri aracı, 46 çalışmada 3 veri aracı, 24 çalışmada ise 4 ve daha fazla veri aracı kullanılmıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu çalışmada öğretmenlik mesleği kaygısı konusunda 2000-2020 yılları arasında yapılmış 3645 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalarda öğretmen adayları ile ilgili kaygılara daha fazla yer verilirken, öğretmen ve idarecilerin kaygıları ile ilgili konulara ise daha az yer verilmiştir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların birçok amacı tespit edilmiştir. Bu çalışmaların başında öğretmen adaylarının durumluluk, öz-yeterlik mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2017 yılı için belirlemiş olduğu “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” arasında, mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alanında çeşitli yeterlikler tanımlanmıştır. Bu yeterlikler arasında, alan bilgisi, alan eğitimi, mevzuat bilgisi, eğitim öğretimi planlama, öğretme sürecini yönetme, öğrenciye yaklaşım, iletişim, işbirliği, kişisel ve mesleki gelişim gibi yeterlikler bulunmaktadır (MEB, 2017). Yeterlik, kelime anlamıyla bir işi etkili ve verimli şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak tanımlanmıştır. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, bir öğretmenin sahip olması gereken unsurların neler olduğu hakkında bilgi vermektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının mesleklerinde etkin olabilmeleri için öğretmenlik alanında donanımlı, tutum ve davranışlarıyla öğrencilere rol model olan, etkili iletişim yöntemlerini ve tekniklerini kullanabilen, öğrencileri öğrenim süreciyle bütünleştirebilen, mesleğini seven ve gelişime açık bireyler olmaları beklendiği söylenebilir. Dolayısıyla, öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlilik alanlarındaki

kaygıların bireylerin başarılı öğretmenler olma yolunda bir engel olduğu düşünülebilir (Gerçek, 2018).

Çalışmaların diğer bir amacı ise öğretmen adaylarının sınav, KPSS sınav kaygısını tespit etmek ve öğretmen adaylarının mesleğe atanma kaygılarını tespit etmektir.. Çalışmaların bir başka amacı ise öğretmen adaylarının matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygılarını tespit etmektir. Diğer bir amaç ise öğretmen adaylarının sosyal, sosyal görünüş, sürekli kaygı düzeyini tespittir. Öğretmenlere yapılan çalışmalarda tespit edilen amaçların başında öğretmenlerin matematik dersine karşı tutum, matematik öğretmeye yönelik kaygılarını tespit etmektir. Başka bir amaç ise öğretmen, yönetici, öğretmen adaylarının yöneticilerin bilgisayar kaygı düzeylerini

Tümekaya, Aybek ve Çelik (2007) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarını, mesleğe karşı olumsuz olarak etki eden sebeplerden birisinin de Kamu Personeli Seçme Sınavıdır (KPSS) olduğunu, eğitimi bitirmiş ve çalışma yaşamına giriş yapacak olan üniversitede eğitim gören öğrencilerin büyük bir bölümünü oluşturan öğretmen adaylarında okulu bitirdikten sonra girecekleri KPSS nedeniyle psikolojik sorunlar meydana gelmekte ve bu sınav nedeni ile zor durumlar yaşamaktadırlar. Bu zorlanmalar depresyon, kaygı ve umutsuzluk düzeyini büyük oranda arttırdığını tespit etmişlerdir. Başka bir ifade ile, KPSS sınavına girecek olan öğretmen adayları bu sınavda başarılı olamama kaygısı karşılına büyük bir sorun olarak çıkmaktadır.

Öğretmen adayları eğitim fakültelerindeki eğitimlerine başladıklarında öğretmenlik mesleği ile ilgili bilişsel, duyuşsal alandaki çeşitli farklılıklarını, tutumlarını, yeterlik inançlarını ve diğer kişisel özelliklerini de birlikte getirmektedir. Bu bireysel farklılıkların bir tanesi de öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili kaygılarıdır çünkü öğretmen adayları dört yıllık eğitimleri sırasında öğretmenlik mesleği ile ilgili kaygılarıdır ve deneyimleri kazanmış olsalar bile meslekleri ile ilgili çeşitli kaygıları (KPSS (sınavla atanmak zorunda olma kaygısı, yerleşememe, iş olanaklarının kısıtlılığı, atanamama (kadro azlığı), öğretmenliği layıkıyla yapamama gibi) taşımaktadırlar (Taşgın, 2006)

Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılan çalışmaların nerde yapıldığı konusu incelendiğinde il ismi verilerek yapılan çalışma sayısı 73'tür. 19 çalışmanın nerede yapıldığı konusunda herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Çalışmaların çoğu büyük şehirlerde yapıldığı tespit edilmiştir. Bu şehirler sırasıyla İstanbul, Adana, Amasya, İzmir, Ankara, Antalya gelmektedir. Türkiye genelinde yapılan çalışma sayısı ise 6'dır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge illerinde yapılan çalışma sayısı ise azdır. Bu bölgelerde yapılan çalışmalarda ise çalışmalar öğretmen adaylarının bu bölgelerde herhangi bir ile atanma korkusunu tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili yıllara göre yapılmış olan çalışmalar irdelendiğinde çalışmaların yıllar itibari ile sürekli bir artış gösterdiği görülmektedir. Öğretmenlik mesleği kaygıları konusuna son yıllarda verilen önemin artması bu çalışmaların son yıllarda daha fazla yapılmasına teşvik edici bir durum oluşturmuştur. Öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili 49 çalışma ile 2009 yılı en fazla çalışma yapılan yıldır. En az çalışma ise 2001 yılında yapılmıştır. 2020 yılında ise bu sayı 27'ye düşmüştür.

Beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan COVID-19 virüsü tüm toplum düzenlerini etkilediği gibi eğitim sistemi de bu değişimden payını almıştır. Çin'in Wuhan kentin-de 2019 yılı sonunda ortaya çıkan virüs tüm dünyaya hızla yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak açıklanmıştır (WHO, 2020). Ülkemizde ise ilk vakanın görülmesinin ardından 16 Mart 2020 tarihinden itibaren yükseköğretim kurumlarında eğitime üç hafta ara verilmiştir. Yükseköğretim Kurulu [YÖK] (2020), 26 Mart tarihinde üniversitelerde eğitimin yüz yüze yapılamayacağını ve uzaktan eğitim sürecine geçileceğini belirtmiştir. Bu kararın ardından yükseköğretim kurumları eğitime farklı uygulama ve araçlarla uzaktan eğitimle devam etmiştir. 2000 yılında sadece ülkemizde Covid-19 hastalığı pandemisi nedeni ile okulların ve üniversitelerin örgün eğitimden uzaktan eğitime geçmeleri yapılan çalışmaların azalmasına sebep olarak gösterilebilir (Eti ve Karaduman, 2020).

Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda çalışmaların 315'i öğretmen adayları ile ilgili yapılan çalışmalardır. Öğretmen ve idarecilerle ilgili yapılan çalışmaların sayısı ise öğretmen adaylarına oranla çok daha düşüktür. Öğretmen adayları ile ilgili daha fazla çalışma yapılmasının sebeplerinin başında mesleğe başlamadan önce öğretmenlik mesleği ile ilgili kaygılarının öğretmen veya idarecilere oranla daha fazla kaygıya sahip oldukları düşüncesi ileri gelmektedir.

Öğretmenlik meslek kaygıları konusunda yapılan çalışmaların türleri irdelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunu makaleler meydana getirmektedir. Yapılan 364 çalışmanın 250 tanesi makale, 101'i yüksek lisans tezi, 13'ü ise doktora tezidir. Yapılan çalışmalarda makale sayısının yüksek olması doktora ve yüksek lisans tezlerinin makale haline dönüştürülmesi olabilir. Diğer yandan öğretmenlik mesleği ile ilgili yapılan doktora tezi sayısı yüksek lisans ve makale sayısına oranla daha düşük bir sayıya sahiptir. Öğretmenlik mesleği konusunun son yıllarda daha fazla bir öneme sahip olması daha önceki zamanlarda ise bu konuya daha az önem verilmesi doktora tezlerinin daha az olmasının sebepleri arasında sayılabilir. Konu ile ilgili yüksek lisans tezi hazırlayan araştırmacıların ileriki dönemlerde akademik kariyerine devam etmesi halinde bu konu ile ilgili doktora tezi hazırlaması durumunda doktora çalışmalarının daha fazla olmasına neden olabilecektir.

Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış 364 çalışmanın yöntemleri incelendiğinde 310 çalışmanın nicel, 35 çalışmanın karma yöntem, 19 çalışmanın ise nitel yöntemler tercih edilerek yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalara göre öğretmenlik mesleği kaygıları konusu hem nicel hem de nicel yöntemlerle incelenecek bir konu olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalarda araştırmacıların araştırma sonuçlarını sayısal olarak ifade etmeyi tercih ettiği tespit edilmiştir. Araştırmalardan elde edilen sonuçlar istatistiksel olarak daha gerçekçi bir sonuç elde edilmesini sağlayabilir.

Öğretmenlik mesleği kaygıları konusunda yapılmış olan çalışmaların desenleri incelendiğinde 271 çalışmanın tarama modeli kullanılarak yapıldığı tespit edilmiştir. Sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan ve büyük gruplar üzerinde çalışma olanağı veren tarama çalışmaları, araştırmacının bağımsız değişken ya da faktörler üzerinde manipülasyonunun olmadığı (Büyüköztürk, 2014, 2), geçmişte ya da halen var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlenmesini amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2012, 79). Tarama araştırmalarını; kesitsel (betimlenecek değişkenlerin bir seferde ölçüldüğü), boylamsal (zamana bağlı değişimi incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümlerin yapıldığı) ve geçmişe dönük (geçmişte yaşanan olaylara ilişkin soruların sorulduğu) araştırmalar şeklinde sınıflandırmak mümkündür. Tarama araştırmaları ayrıca; genel tarama ve örnek olay taramaları olarak sınıflandırılabilir (Büyüköztürk vd., 2011).

BÖLÜM VI

SONUÇLAR

6.1. Sonuçlar

Bu çalışma 2000-2020 yılları arasında öğretmenlik mesleği kaygıları ile ilgili olarak yapılan çalışmalar incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmaların deseni, yöntemi, türü, yapıldığı yer, yayın yılı, kademesi, veri toplama aracı, amacı incelenmiştir ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Çalışmalar genellikle büyük şehirlerde yapılmıştır. Doğu illeri ile ilgili yapılan çalışmalar doğu illerine atanma korkusu ile ilgilidir.
- Çalışmalar genelde Batı'daki illerde gerçekleşmiştir.
- 2000 yılı itibari ile yapılan çalışma sayısında yükselme görülmüştür. 2019 yılı en fazla çalışmanın yapıldığı yıldır.
- Yapılan çalışmalar en çok öğretmen adayları kademesinde yapılmıştır.
- Yapılan çalışmaların amaçlarının başında öğretmen adaylarının durumluk, öz-yeterlik, mesleki kaygı düzeylerini tespit etmektir.
- Yapılan çalışmalar daha çok makale türünde yapılmıştır.
- Yapılan çalışmaların yöntemi daha çok nicel yöntemdir.
- Yapılan çalışmalarda kullanılan desen daha çok tarama desenidir.
- Yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama aracı olarak ölçek tercih edilmiştir.
- Yapılan çalışmalarda genel olarak öğretmenlik mesleği kaygılarının neler olduğu ve öğretmenlerin bu kaygıları gidermede seçtikleri yöntemlere değinilmiştir.

- Çalışmalarda öğretmenlik mesleği kaygısı ölçeklerinin Türkçeye uyarlandığı görülmüştür.
- Çalışmalara genelde öğretmen adaylarına yapılmıştır.
- Öğretmenler ve idareciler üzerine yapılan çalışma sayısı azdır.

6.2. Öneriler

- Öğretmenlik meslek kaygıları ile ilgili il milli eğitim müdürlüklerince durum tespiti yapılmalıdır.
- Yapılan araştırmalar genel olarak öğretmenler adayları ile ilgilidir. Bu konu gelecek dönemlerde yapılacak çalışmalar da diğer eğitim kademelerinde de yapılarak öğretmen ve yöneticilerin mesleki kaygıları üzerinde durulmalıdır.
- Sosyal kaygıyla alakalı sosyal görünüş kaygısının öğretmen adayları içinde oldukça ciddi bir sorun olduğundan dolayı konuyla ilgili daha fazla bilimsel çalışmanın yapılmasının oldukça gerekli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alemdağ, S., (2013). *Öğretmen adaylarında fiziksel aktiviteye katılım, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal öz-yeterlik ilişkisinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arslan, Ç. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı ve kişisel kararsızlık düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Aytaç, K. (1984). *Eğitim politikası üzerine konuşmalar*, Ank. Üni. yay. Ankara
- Bakırcıoğlu, Rasim (2016), “*Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*”, Anı Yayınları,
- Baştürk, R., (2007). Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17(2):163-176
- Beck, A. T. ve Emery, G. (1985). *Anxiety disorders and phobias: A cognitive perspective*. New York: Basic Books.
- Boz, (2008), “Turkish student teachers' concerns about teaching, *European Journal of Teacher Education* 31(4):367-377”
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneyisel desenler: Öntest-sontest, kontrol grubu, desen ve veri analizi*. Ankara: Pegem A.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A.
- Cabı ve Yalçınalp, (2009) “Öğretmen Adaylarının Mesleki Ve Eğitim Teknolojilerini Kullanma Kaygı Düzeylerine Yönelik Görüşleri, *9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*, Ankara, Turkey”
- Cavkaytar, S. (2009). *Dengeli Okuma Yazma Yaklaşımının Türkçe Öğretiminde Uygulanması: İlköğretim 5. Sınıfta Bir Eylem Araştırması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Cerit, E., Gümüşdağ, H., Evli, H., Şahin, S. & Bastık, C. (2013). Elit Kadın Basketbol Oyuncularının Yarışma Öncesi Kaygı Düzeyleri İle Performansları Arasındaki İlişki. *e-Journal Of New World Sciences Academy*, 8,(1), 16- 34.

- Cüceloğlu D., (1991). *İnsan ve davranışı*, Remzi Kitabevi, Ankara.
- Cüceloğlu, D., (2006). *İnsan ve davranışı*, Remzi Kitabevi, Ankara.
- Çakır, Zeliha Şenay, (2010), *Tekrarlayan atlayışlarda deneyimsiz paraşütçülerin sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve kalp atım hızı değişimleri*, (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Epstein, S., (1975), “Anxiety, Arousal and The Self- Concept”, in Stress and Anxiety I-II-III, (Ed: I. Sarason, C. Spielberger), Washington: Hemisphere Publishing Corporation.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları
- Eti, İ., Karaduman, B., (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlikleri Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 635-656.
- Korkut, F. (1992). Gestalt yaklaşımına dayalı olarak yapılan bireysel danışmanın sürekli kaygı üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7),
- Gerçek, M., (2018). Mesleki Kaygı ve Kariyer Uyumluluğu Arasındaki İlişkiler: Öğretmen Adayları Açısından Bir İnceleme. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20(2), 297-312.
- Gümrükçü Bilgici, B., Deniz, Ü., (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*. 5 (1), 53–70
- Gümüş M. (2002). *Profesyonel futbol takımlarında puan sıralamasına göre durumluk kaygı düzeylerinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Güven, D. (2010). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye’de öğretmenlik. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 27(2), 13-21.
- Hall, Gene E.; And Others (1977), “Measuring Stages of Concern about the Innovation: A Manual for the Use of the SoC Questionnaire.”
- Jones, G., Swain, A., and Hardy, L., (1993). Intensity and direction dimensions of competitive state anxiety and relationships with performance. *Journal of Sports Sciences*, 11(6): 525-532.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karataş, Kasım, (2020) Öğretmenlik Mesleğine Kuramsal Bir Bakış, *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(17): 39-56
- Kartopu, Saffet, (2013) Kaygının kader algıları ile ilişkisi–Kahramanmaraş ili örneği-, *Gümüşhane Üniversitesi Yayınları*, 2(3): 238-260.
- Kaya, M., Varol, K., (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun Örneği), *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17): 31-63.

- Kayapınar, E. (2006). *Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı (OKS)'na hazırlanan ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Afyon Karahisar ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Konter E. (1996). *Sporda Stres ve Performans*, Saray Tıp Kitapevleri, İzmir
- Köklükaya, A. N., Güven Yıldırım, E., (2016). Öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi ve fen bilgisi öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 9(43); 1454-1462
- Köknel Ö. (1997). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul,
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Öğretmenlik Mesleki Genel Yeterlikleri Raporu, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMEN_LYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf, Erişim Tarihi: 02.10.2020
- Mills, G. E. (2003). *Action research. A guide for the teacher researcher*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc
- Öğüt F. (2000). *Sosyal Uyum İle Sürekli Kaygı Arasındaki İlişki*, (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi
- Öner N., (1977). *Durumluk ve sürekli kaygı envanterinin Türk toplumundaki geçerliliği*" (Yayınlanmamış Doçentlik Tezi) Hacattepe Üniversitesi.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özgül F., (2003). *Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinde durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri*, (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi .
- Özmen, H. (2014). Öğretmenlik mesleği ve eğitim sisteminde öğretmen. H. Özmen, & D. Ekiz içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 176-196). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk F., (2000). *Spor Bilimleri Sözlüğü*, Türk Spor Vakfı Yayını, Bursa.
- Özusta Ş, (1995). Çocuklar için durumluk – sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlilik ve güvenirlik çalışması, *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 32-34, 1995
- Özusta, Ş., (1993). *Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanterinin uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Perls, Fritz S., (1969). *In and Out Garbage Pail*, Lafayette, California: Real People Press.
- Sapir, S., Aronson, A.E. (1990) .The relationship between psychopathology and speech and language disorder in neurological patients. *Journal of Speech Hearing Disorders*, 55, 503-509.

- Sheehan, E., (1999). *Kaygı bozuklukları*. Çev: Murat Sağlam. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım. Ltd. Şti
- Suroğlu Sofu, M., (2012). *Öğretmen adaylarının konuşma kaygıları*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Şeyhoğlu, M., (2005). *Öğretmenlerin ve yöneticilerin bilgisayar kaygı düzeyleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Taşgın, Ö., (2006), Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2): 679-686.
- Taşgın, Ö., (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679-686.
- Tüm kaya, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *KUYEB*, 7(2).
- Ülev, Esra, (2014), *Üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık düzeyi ile stresle başa çıkma tarzının depresyon, kaygı ve stres belirtileri ile ilişkisi*, (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖZGEÇMİŞ

Yasin KAYIŞOĞLU, 2004 yılında Kadirli Lisesinden mezun oldu. Lisans öğrenimine 2007 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü kazandı. 2011 yılında Lisans eğitimini tamamladı. 2017/2018 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı.

VITAE

Yasin KAYIŞOĞLU, Kadirli district. He graduated from Kadirli High School in 2004. He graduated from Çanakkale 18 Mart University, Biga Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administration in 2007. He completed his undergraduate education in 2011. In the 2017/2018 academic year, he started his postgraduate education in Gaziantep University Institute of Educational Sciences, Department of Curriculum and Instruction.